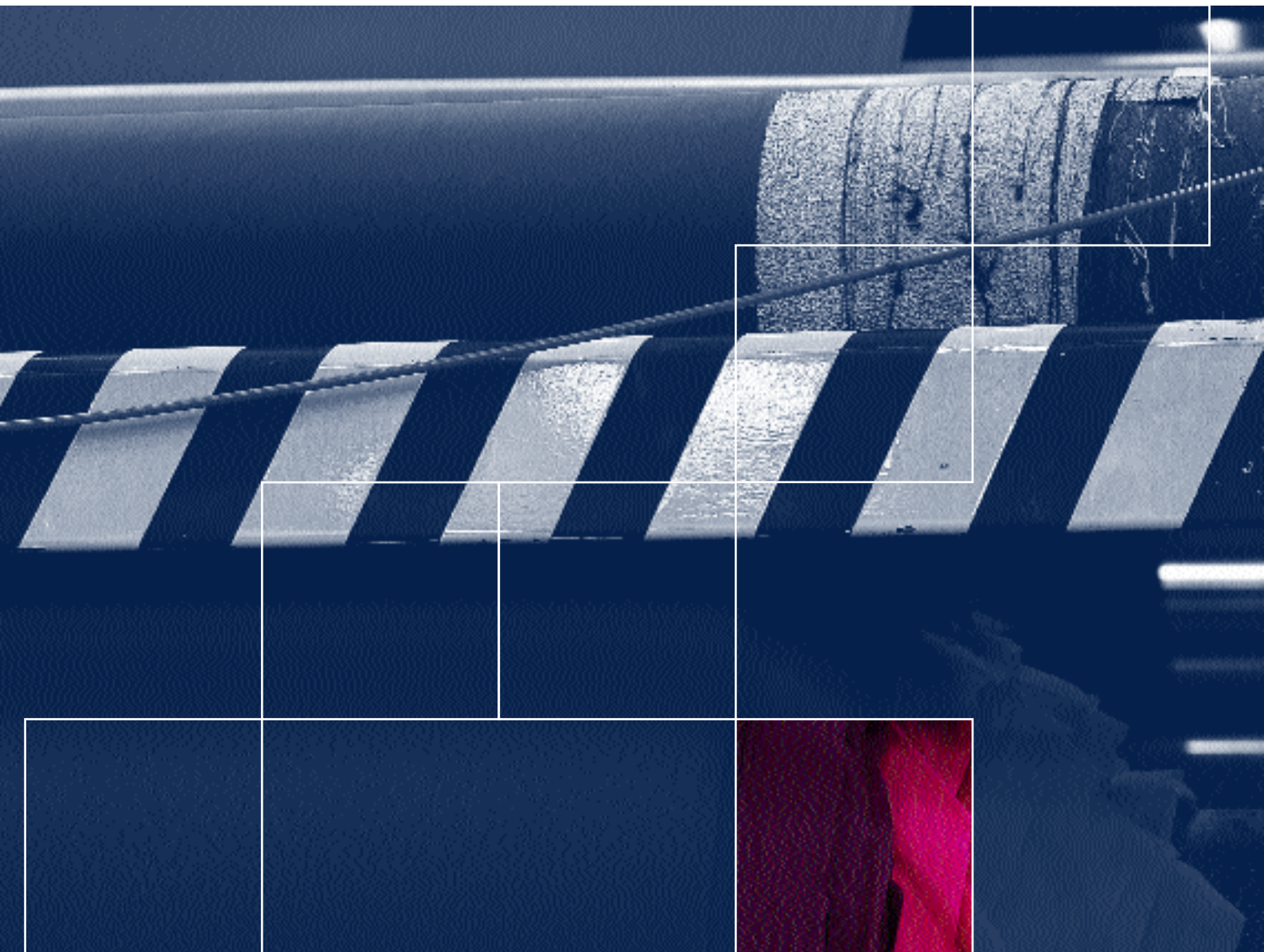

At-VEJLEDNING

STOFFER OG MATERIALER – C.0.3

Kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer

Januar 2006 – Erstatte oktober 2003

Hvad er en At-vejledning?

At-vejledninger vejleder om, hvordan reglerne i arbejdsmiljølovgivningen skal fortolkes. At-vejledninger bruges til at

- uddybe og forklare ord og formuleringer i reglerne (lov og bekendtgørelser)
- forklare, hvordan kravene i reglerne kan efterkommes efter Arbejdstilsynets praksis
- oplyse om Arbejdstilsynets praksis i øvrigt på baggrund af bl.a. afgørelser og domme
- forklare arbejdsmiljølovgivningens områder og sammenhæng mv.

Tal i parentes henviser til listen over relevante At-vejledninger/-anvisninger/-meddelelser på bagsiden af At-vejledningen.

Er en At-vejledning bindende?

At-vejledninger er ikke bindende for virksomhederne, sikkerhedsorganisationerne eller andre, men vejledninger bygger på regler (lov og bekendtgørelser), der er bindende. Arbejdstilsynet vil ikke foretage sig mere i de situationer, hvor fx en virksomhed har fulgt en At-vejledning.

Virksomhederne kan vælge andre fremgangsmåder mv., men Arbejdstilsynet vil i så fald vurdere, om den valgte fremgangsmåde er lige så god og i overensstemmelse med reglerne.

Når en At-vejledning gengiver bindende metodekrav mv. fra lov eller bekendtgørelser, skal virksomhederne følge de pågældende metoder. Det vil altid fremgå tydeligt af en At-vejledning, når der gives bindende metodekrav mv.

Hvor findes information om At-vejledningerne?

Et emne kan være beskrevet i mere end én At-vejledning. Derfor er det en god idé at orientere sig på Arbejdstilsynets hjemmeside på Internettet på adressen www.at.dk.

I en overgangsperiode vil der stadig findes "gamle" At-meddelelser og At-anvisninger, der ligesom At-vejledningerne beskriver, hvordan arbejdsmiljølovgivningen kan overholdes. Med tiden vil alle At-meddelelser og At-anvisninger udgå, efterhånden som de afløses af At-vejledninger. Også her kan der hentes hjælp på Arbejdstilsynets hjemmeside.

Indhold

---

1. Indledning	5
1.1. Er virksomheden omfattet af risikobekendtgørelsen	6
2. Kolonne 2-virksomheder	8
2.1. Pligter	8
2.2. Anmeldelse	9
2.3. Sikkerhedsdokument	10
2.4. Meddelelse om større uheld	20
2.5. Reduceret indhold af sikkerhedsdokumentet	21
3. Kolonne 3-virksomheder	22
3.1. Pligter	22
3.2. Anmeldelse	23
3.3. Sikkerhedsrapport	24
3.4. Intern beredskabsplan	39
3.5. Meddelelse om større uheld	42
3.6. Reduceret indhold af sikkerhedsrapporten	43
4. Myndighedernes opgaver	44
4.1. Planmyndighederne	45
4.2. Miljømyndighederne	47
4.3. Arbejdstilsynet	50
4.4. Redningsberedskabet	51
4.5. Politiet	54
5. Myndighedernes samarbejde	55
5.1. Anmeldelser	55
5.2. Dokumentation	56
5.3. Inspektion	58
5.4. Uheld	62
5.5. Afrapportering til EU	63
Bilag	
1. Eksempler på brug af sumformel	64
2. Eksempel på kontrol/styring af ændringer af anlæg	67
3. Risikovurdering	68
4. Vejledning om anmeldelse af uheld til EU-Kommisionen	77
5. Danske regler på området	81
6. Definitioner	84
7. Litteraturliste og nyttige internetadresser	86

Denne vejledning er udarbejdet af Arbejdstilsynet i samarbejde med Koordinationsudvalget vedrørende Risikodirektivet, som består af repræsentanter fra Miljøstyrelsen, Beredskabsstyrelsen, Justitsministeriet, politiet, Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening.

Koordinationsudvalget vedrørende Risikodirektivet koordinerer opgaver og administration på risikoområdet.

1. Indledning

Denne vejledning oplyser virksomheder og myndigheder om hvordan kravene i risikobekendtgørelserne kan opfyldes¹.

Kravene har til formål at sikre et højt beskyttelsesniveau for mennesker og miljø såvel i som uden for en given virksomhed. Kravene skal medvirke til at forebygge større uheld og imødegå konsekvenserne af disse. I flere tilfælde har fremstilling, opbevaring og brug af store mængder af giftige, brand- og eksplosionsfarlige stoffer ført til store uheld med alvorlige konsekvenser for mennesker og miljø.

Risikobekendtgørelserne gennemfører EU-reglerne på området – det såkaldte Seveso-direktiv – i dansk lovgivning. Det uheld, som har givet navn til direktivet, fandt sted i Seveso i Italien i 1976 og skyldtes, at en kemisk proces kom ud af kontrol og det medførte udslip af dioxiner til omgivelserne. Miljøministeriets risikobekendtgørelse implementerer Seveso-direktivet og benævnes i vejledningen som risikobekendtgørelsen. Arbejdstilsynets risikobekendtgørelse indeholder supplerende regler til implementeringen

Virksomhederne skal bl.a. sikre:

- At virksomheden har en plan og et sikkerhedsledelsessystem til at forebygge og begrænse større uheld.
- At faren for større uheld med farlige stoffer er klarlagt.
- At der er truffet effektive forholdsregler til at forebygge og bedst muligt begrænse følgerne af sådanne uheld.

Myndighederne har en række forpligtelser, som også behandles i denne vejledning.

Følgende systematik anbefales ved læsning af vejledningen:

- 1) Afsnit 1.1 afklarer, om virksomheden er omfattet af risikobekendtgørelsen, og om virksomheden i givet fald er en kolonne 2 eller kolonne 3-virksomhed.
- 2) Afsnit 2 vejleder om kravene til kolonne 2-virksomheder og hvordan disse krav kan opfyldes.
- 3) Afsnit 3 vejleder om kravene til kolonne 3-virksomheder og hvordan disse krav kan opfyldes.
- 4) Afsnit 4 handler om myndighedernes opgaver og samarbejde. Afsnittet kan med fordel også læses af virksomhederne, da det bl.a. beskriver, hvad virksomheden kan forvente fra myndighederne.

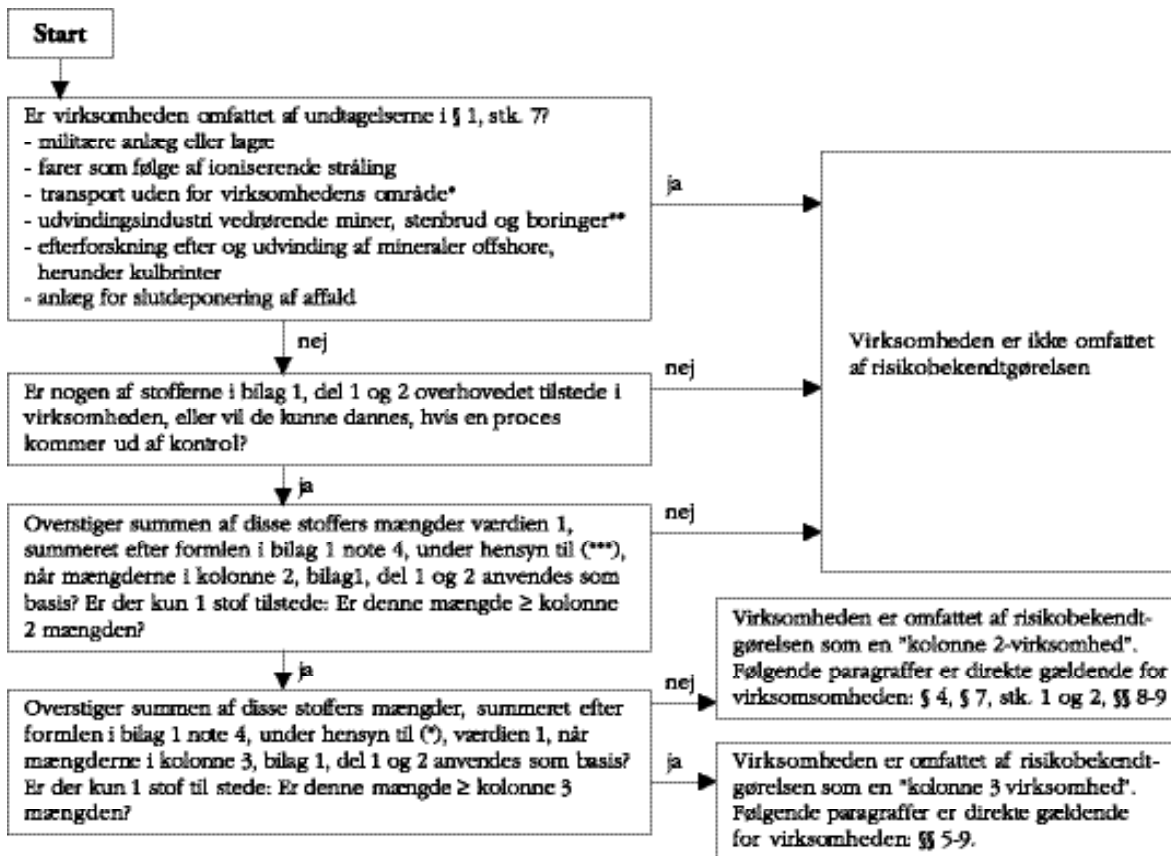
Vejledningen erstatter Arbejdstilsynets vejledning C.0.3 fra oktober 2003. Baggrunden for den nye vejledning er, at både EU-reglerne og den danske lovgivning på området er ændret.

¹Miljøministeriets bekendtgørelse om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer og Arbejdstilsynets bekendtgørelse om kontrol med arbejdsmiljøet ved risiko for større uheld med farlige stoffer.

1.1. Er virksomheden omfattet af risikobekendtgørelsen?

Virksomheden kan anvende det nedenfor nævnte beslutningsdiagram til at afgøre, om den er omfattet af risikobekendtgørelsen og dermed har anmeldelsespligt, samt om den er en kolonne 2- eller kolonne 3-virksomhed.

Reducerer virksomheden mængden af farlige stoffer eller erstatter dem med mindre farlige stoffer, kan virksomheden blive en kolonne 2-virksomhed i stedet for en kolonne 3-virksomhed eller ikke være omfattet af risikobekendtgørelsen.

(*) Hvis der er tale om:

- Midlertidig benstilling af farlige stoffer i bygninger
- Arealer, der jævnlige anvendes til midlertidig benstilling af farlige stoffer i forbindelse med transport, fx havnearealer og godsbanegårde eller
- Arealer, hvor farlige stoffer under transport henstilles i mere end 48 timer i sammenbæng, dog mere end 60 timer i sammenbæng på en godsterminal eller rangerbanegård, er disse aktiviteter omfattet af risikobekendtgørelsen.

(**) Hvis der sker kemisk og termisk forædling og dermed forbunden oplagring er disse aktiviteter omfattet af risikobekendtgørelsen.

(***) Farlige stoffer, der kun er til stede på virksomheden i mængder svarende til højst 2 pct. af den anførte tærskelmængde, tages ikke i betragtning ved beregning af den samlede tilstedeværende mængde, hvis virksomheden kan godtgøre, at de er placeret på en sådan måde, at de ikke kan fremkalde et større ubeld et andet sted på virksomhedens område.

En virksomhed er omfattet af risikobekendtgørelsen, når der på virksomheden *findes* eller *vil kunne findes* stoffer eller kategorier af stoffer, der er angivet i risikobekendtgørelsens bilag 1 og i mængder på eller over tærskelmængderne anført i samme bekendtgørelses bilag 1.

Et stof anses for at kunne findes på en virksomhed, hvis det påregnes at være til stede eller hvis det påregnes at kunne dannes, fx hvis en industriel proces kommer ud af kontrol.

Når det skal vurderes, hvor store mængder af et stof, der kan påregnes at være tilstede på virksomheden, skal der regnes med det mulige volumen. Det betyder, at tanke og beholderes mulige fyldevolumen skal medregnes – ikke blot de mængder, der normalt fyldes op til, eller de mængder, som udløser alarm og/eller påfyldningsstop.

En fysisk barriere, der gør, at der ikke kan fyldes mere i en tank, afgør den mængde, der medregnes i tankvolumenet. En teknisk barriere, fx maksimumsniveau-alarmer, betragtes ikke som en fysisk barriere.

Ved oplag af stoffer i mindre, transportable emballager (tønder, palletanke, sække m.m.) beregnes mængden, der kan påregnes at være til stede, som den maksimale samlede mængde. Virksomheden skal til enhver tid kunne redegøre for hvor store mængder stoffer, der er omfattet af risikobekendtgørelsen.

Stoffer, der dannes ved en brand, medtages ikke ved beregning af stofmængderne.

Det kan være nødvendigt at anvende en sumformel for at afgøre, om en virksomhed er omfattet af risikobekendtgørelsen. Virksomheden er omfattet, hvis summen

$$q_1/Q + q_2/Q + q_3/Q + \dots + q_n/Q > 1,$$

hvor $q_1, q_2, q_3, \dots, q_n$ er mængden af et aktuelt stof eller kategori af stoffer nævnt i bilag 1, Q er den relevante tærskelmængde. Tærskelmængder er anført i kolonne 2 og 3 i bilag 1, del 1 og 2 i risikobekendtgørelsen. Sumformlen anvendes for giftige, miljøfarlige og brandfarlige stoffer, hver for sig. Stoffer, der er omfattet af flere kategorier, medregnes i hver af de kategorier, hvor der er anført tærskelværdier i bilag 1.

Eksempler på brug af sumformlen fremgår af bilag 1:

Mængder på højst 2 pct. af tærskelværdien tages ikke i betragtning ved beregning af den samlede mængde på virksomheden, hvis virksomheden kan godtgøre, at de er placeret, så de ikke kan fremkalde et større uheld et andet sted på virksomhedens område.

For en virksomhed, der er beliggende på flere adresser, vurderer myndighederne, om der skal foretages en samlet vurdering af virksomheden.

Miljømyndighederne afgør i tvivlstilfælde, om en virksomhed er omfattet af risikobekendtgørelsen.

2. Kolonne 2-virksomheder

2.1. Pligter

Myndighederne for kolonne 2-virksomheder er kommunalbestyrelsen (redningsberedskabet), Arbejdstilsynet, miljømyndigheden (amtsråd eller kommunalbestyrelse afhængigt af listepunkt i godkendelsesbekendtgørelsen), politiet og regionplanmyndigheden (VVM).

Amterne er regionplanmyndighed. Dette gælder dog ikke i hovedstadsområdet og på Bornholm, hvor henholdsvis Hovedstadens Udviklingsråd (HUR) og Bornholms Regionsråd er regionplanmyndigheden.

Virksomheden skal i henhold til planloven rette henvendelse til regionplanmyndigheden før etablering af nye produktionsanlæg eller udvidelser af eksisterende produktioner for at få afgjort, om den påtænkte etablering eller ændring må forventes at kunne påvirke omgivelserne og miljøet væsentligt og dermed være VVM-pligtig.

Desuden skal virksomheden rette henvendelse til regionplanmyndigheden med henblik på at få afgjort spørgsmålet om VVM-pligt inden der gennemføres ændringer på bestående anlæg, der kan være til skade for omgivelserne eller miljøet. Dette er eksempelvis tilfældet, hvis ændringen vil øge risikoen for uheld eller omfanget af mulige konsekvenser i tilfælde af et uheld, eller hvis ændringen forudsætter en ændret miljøgodkendelse.

Hvis regionplanmyndigheden afgør, at den påtænkte etablering eller ændring er VVM-pligtig, må etableringen eller ændringen ikke påbegyndes, før VVM-proceduren er afsluttet og virksomheden har fået regionplanmyndighedens tilladelse til anlægget efter planlovens VVM-regler eller en miljøgodkendelse i henhold til miljøbeskyttelsesloven.

Virksomheden skal fremsende **anmeldelse** i henhold til bilag 2 i risikobekendtgørelsen.

Anmeldelsen fremsendes til kommunalbestyrelsen inden etablering, væsentlig udvidelse eller ændring.

Nye virksomheder skal sammen med anmeldelsen fremsende ansøgning om godkendelse i henhold til miljøbeskyttelsesloven samt beredskabsloven, hvis relevant.

Virksomheden skal udarbejde et **sikkerhedsdokument** i henhold til bilag 3 i risikobekendtgørelsen.

Sikkerhedsdokumentet skal udarbejdes inden etablering, udvidelse eller ændring af produktionen. Bemærk at etablering, udvidelse og ændringer ikke må igangsættes før miljømyndigheden har givet tilladelse, jf. miljøbeskyttelsesloven.

Sikkerhedsdokumentet skal fremsendes til miljømyndigheden.

Virksomheden skal udarbejde en **intern beredskabsplan** i henhold til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejdets udførelse.

Ved **ændring af stoffer eller processer** – herunder ophør – skal miljømyndigheden straks underrettes. Miljømyndigheden er enten kommunalbestyrelsen eller amtsrådet, afhængigt af virksomhedens indplacering på listen i godkendelsesbekendtgørelsen.

Hvis amtsrådet er miljømyndighed, skal kommunalbestyrelsen desuden underrettes, når der er tale om brand- eller eksplosionsfarlige stoffer, jf. risikobekendtgørelsen.

Ved **større uheld** skal virksomheden straks afgive alarm via tlf. nr. 112.

Den interne beredskabsplan iværksættes straks ved større uheld samt ved en ukontrolleret hændelse, der kan føre til et større uheld.

Oplysning om uheldet i henhold til bilag 7 i risikobekendtgørelsen skal hurtigst muligt efter uheldet fremsendes til tilsynsmyndighederne.

2.2. Anmeldelse

Formålet med anmeldelse af farlige stoffer er at orientere myndighederne om, at der er eller påtænkes etableret en virksomhed med oplag af farlige stoffer i mængder, der medfører, at virksomheden er omfattet af risikobekendtgørelsen.

Virksomheden skal fremsende anmeldelse til kommunalbestyrelsen indeholdende følgende oplysninger:

1. Virksomhedens navn, adresse, telefonnummer og CVR-nummer, samt entydig identifikation af den produktionsenhed, som anmeldelsen gælder, fx P-nummer.
2. Navn, stilling og telefonnummer på virksomhedens kontaktperson vedrørende risikoforhold.

3. Oplysninger til identifikation af de pågældende farlige stoffer eller kategorier af farlige stoffer på virksomheden. Fx anføres, om der er tale om giftige, brandfarlige eller miljøfarlige stoffer.
4. Mængde (angives i ton) og fysisk tilstand af de farlige stoffer på virksomheden. Fx anføres, om der er tale om fast stof, væske eller gas, og hvordan dette opbevares (container, sække mv.).
5. Aktivitet eller påtænkt aktivitet på virksomheden. Fx anføres, om der er tale om produktion eller lager.
6. Forhold i virksomhedens omgivelser, der har betydning for konsekvensen ved et større uheld (fx beboelse, institutioner, rekreative områder, særligt følsomme naturområder), eller forhold, der kan forårsage eller forværre følgerne af et større uheld (fx andre virksomheder eller håndtering af stoffer og materialer).

2.3. Sikkerhedsdokument

Formål med sikkerhedsdokument

Formålet med virksomhedens sikkerhedsdokument er at beskrive, at virksomheden har sikret et højt beskyttelsesniveau for mennesker og miljø i og uden for virksomheden. Sikkerhedsdokumentet skal desuden overbevise myndighederne om, at virksomheden ledes, så dette fungerer i praksis.

Med sikkerhedsdokumentet skal virksomheden vise:

- At faren for større uheld med farlige stoffer omfattet af risikobekendtgørelsen er klarlagt
- At der er truffet nødvendige og effektive forholdsregler til at forebygge og bedst muligt begrænse følgerne af sådanne uheld
- At konsekvenserne er begrænset, hvis uheld alligevel skulle ske.

Sikkerhedsdokumentet skal afspejle farens omfang, dens natur og risikoens størrelse for mennesker og miljø.

Sikkerhedsorganisationen eller repræsentanter for de ansatte skal inddrages i udarbejdelsen af sikkerhedsdokumentet.

Sikkerhedsdokumentet er offentligt tilgængeligt i den udstrækning, offentlighedsloven ikke begrænser offentligheden. Offentlighedsloven kan bl.a. begrænse udleveringen af oplysninger af hensyn til opretholdelse af sikkerhed, ro og orden, virksomhedens drift og økonomiske forhold. Fortegnelser over art og mængde af virksomhedens farlige stoffer må dog forventes at skulle udleveres til offentligheden på forespørgsel.

Sikkerhedsdokumentet skal give de relevante myndigheder tilstrækkelige oplysninger til at træffe afgørelser, herunder om placering, udformning, indretning og arealanvendelse for nye aktiviteter eller udviklingen omkring bestående virksomheder samt sikkerhed for, at virksomhedens sikkerhedsplan fungerer efter hensigten.

Sikkerhedsdokumentet skal godkendes og underskrives af virksomhedens øverste ledelse.

Omfang af sikkerhedsdokument

Dokumentets omfang bør stå i rimeligt forhold til de risici, virksomheden giver anledning til. Dokumentet vil således normalt indeholde de samme elementer, men være mindre uddybende end en sikkerhedsrapport. Nogle kolonne 2-virksomheder adskiller sig dog ikke meget fra kolonne 3-virksomheder med hensyn til mængden af farlige stoffer. I disse tilfælde skal sikkerhedsdokumentet i vidt omfang have samme indhold, som en sikkerhedsrapport.

Indhold af sikkerhedsdokument

Denne vejledning følger systematikken i risikobekendtgørelserne, således at de fremhævede overskrifter for de enkelte punkter svarer til punkterne i risikobekendtgørelsernes bilag herom.

I. OPLYSNINGER OM VIRKSOMHEDENS KONTROLPROCEDURE OG ORGANISATION MED HENBLIK PÅ FOREBYGGELSE AF STØRRE UHELD

Virksomheden skal have et kontrolprocedure, der sikrer, at virksomhedens plan for forebyggelse af større uheld er kendt og følges af virksomheden, og at planen holdes ajour.

Det er vigtigt at holde sig for øje, at et kontrolprocedure består af en række procedurer. I det følgende vejleder specielt pkt. B-F om, hvad disse procedurer skal omfatte. Det er således ikke de konkrete fysiske forhold på virksomheden, der skal beskrives under dette punkt.

Procedurerne skal forefindes skriftligt.

Kontrolproceduren skal stå i et rimeligt forhold til faren for større uheld. Selve beskrivelsen af kontrolproceduren behøver ikke nødvendigvis at være specielt omfattende, men den skal være implementeret og fuldstændigt.

A. Organisation og personale:

- **Opgaver og ansvar for det personale, der skal forebygge større uheld på alle niveauer i organisationen.**
- **Fastlæggelse af dette personales uddannelsesbehov og gennemførelsen af den nødvendige uddannelse.**
- **Inddragelse af medarbejdere og af personale, der er stillet til rådighed af tredjemand, og som arbejder i virksomheden.**

Kontrolproceduren skal beskrive de nødvendige ressourcer og de direkte ansvarsområder for personale, der tager del i forebyggelsen af større uheld på alle niveauer i organisationen. Virksomheden skal opstille planer for de færdigheder og evner, som personalet skal være i besiddelse af for at sikre driften.

For alle medarbejdere, der forestår, udfører eller efterprøver arbejde, der påvirker sikkerheden, bør rolle, ansvar, hvem der skal rapporteres til, bemyndigelse og indbyrdes forhold beskrives.

Virksomheden skal sikre, at leverandører/entreprenører modtager de nødvendige informationer, så de er opmærksomme på de involverede farer og på at overholde virksomhedens sikkerhedsbestemmelser, eventuelt ved udlevering af skriftligt informationsmateriale.

Kontrolproceduren skal afspejle virksomhedens forpligtelser og sikkerhedskulturen.

B. Identifikation og vurdering af risiko for større uheld: Fastlæggelse og gennemførelse af procedurer til systematisk identifikation af risici for større uheld i forbindelse med såvel normal som unormal drift, herunder vurdering af sandsynligheden for og de mulige konsekvenser af sådanne uheld.

Virksomheden skal udarbejde procedurer til systematisk identifikation og vurdering af farer ved virksomhedens aktiviteter, fx ved de stoffer og materialer, der håndteres eller fremstilles i virksomheden. Der skal også være systematiske procedurer, der fastlægger forholdsregler til forebyggelse af uheld og til begrænsning af følgerne heraf.

Procedurer for identifikation og vurdering af farer skal omfatte alle relevante stadier af et projekt, herunder:

- Mulige farer, der kan identificeres eller opstå ved projektering og indkøring af et anlæg
- Almindelige driftsforhold ved processer, farer ved rutinemæssige operationer og i ikke-rutinemæssige situationer, som fx start, vedligeholdelse og midlertidig standsning af driften (almindelig daglig drift).
- Mulige nødsituationer, fx komponentsvigt eller materialesvigt og menneskelige faktorer (unormal drift og uheld).
- Mulige farer i forbindelse med nedlukning, nedlægning og afhændelse.
- Eksterne naturlige farer, som fx unormale temperaturer, brand, oversvømmelse, kraftig storm, tidevand.
- Eksterne farer ved transport, fx lastning og losning, farer ved aktiviteter i tilgrænsende områder og farer som følge af hærværk og sabotage.

Der bør tages hensyn til erfaringer fra tidligere hændelser og uheld både i og uden for den pågældende organisation, fra driftserfaring med det pågældende anlæg eller lignende anlæg og fra tidligere sikkerhedsinspektioner og kontroller.

C. Driftskontrol: Fastlæggelse og gennemførelse af procedurer og instruktioner for sikker drift, herunder

- **vedligeholdelse af anlæg, processer, udstyr samt**
- **sikkerhed i forbindelse med midlertidige driftsstop.**

Procedurerne og instruktionerne skal, hvor det er relevant, omfatte:

- Indkøring

- Normal opstart og nedkørsel af anlæg
- Alle faser under normal drift, herunder afprøvning, vedligeholdelse og inspektion
- Opdagelse af og reaktion på afvigelser fra normale driftsforhold
- Midlertidig eller særlig drift
- Drift under vedligeholdelse
- Nøddrift
- Nedlukning.
- Sikre arbejdsmetoder for alle aktiviteter, der er relevante for forebyggelse af større uheld.

Procedurer skal være tilgængelige for alle medarbejdere, der direkte eller indirekte er ansvarlige for drift, og fx vedligeholdelsespersonale. Procedureerne bør regelmæssigt gennemgås for at sikre, at de er aktuelle, og at de følges.

D. Kontrol af ændringer: Fastlæggelse og gennemførelse af procedurer til planlægning af såvel

- **ændringer i eksisterende anlæg og lagre, som ved**
- **konstruktion af nye anlæg, processer og lagre.**

Der skal udarbejdes og implementeres procedurer for planlægning og kontrol af alle ændringer, der kan påvirke faren for mennesker, miljø, anlæg, processer og procesvariabler, materialer, udstyr, procedurer, software, udformning eller ydre omstændigheder. Proceduren skal dække permanente, midlertidige og akut nødvendige ændringer.

Der skal også udarbejdes og anvendes procedurer for kontrol/styring af ændringer, når nye anlæg, processer og lagre udformes og konstrueres.

Et eksempel på kontrol/styring af ændringer af anlæg findes i denne vejlednings bilag 2, hvoraf det også fremgår, hvad der forstås ved ændringer.

E. Håndtering af nødsituationer: Gennem systematiske analyser at fastlægge og gennemføre procedurer til identifikation af forudsigelige nødsituationer.

Der skal være klare procedurer for korrekt håndtering af nødsituationer (intern beredskabsplan).

Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejdets udførelse stiller krav om, at arbejdsgiveren skal udarbejde beredskabsplaner, hvis der kan foreligge særlig risiko for udslip af sundhedsskadelige stoffer, eller hvis der kan foreligge særlig risiko for brand og eksplosion.

Alle risikovirksohmheder skal udarbejde en intern beredskabsplan, se afsnit 3.4.

F. Løbende overvågning af opfyldelsen af:

- **de målsætninger, der er opstillet i sikkerhedsdokumentet, samt**

- **krav om ændringer, hvor dette viser sig at være påkrævet, herunder dokumentationen af ledelsens gennemgang og ajourføring af sikkerhedsdokumentet.**

Endvidere beskrives procedurer og metoder til undersøgelse af større uheld eller tilløb til sådanne uheld og forebyggende opfølgning på grundlag af undersøgelsens resultat, navnlig hvor der er tale om svigt i beskyttelsesforanstaltningerne, samt undersøgelse og opfølgning heraf.

Virksomheden skal udarbejde procedurer for overvågning af sikkerhedsindsatsen i forhold til de fastlagte sikkerhedsmål:

- Om planer og målsætninger bliver opfyldt
- Om foranstaltninger til kontrol af risiko bliver gennemført før en hændelse eller et uheld indtræffer (aktiv overvågning) og
- Rapportering og undersøgelser af svigt, som har resulteret i hændelser eller uheld (reaktiv overvågning).

Virksomheden fastsætter, hvem der har ansvaret for at iværksætte en undersøgelse og indføre afhjælpende foranstaltninger, hvis en del af kontrolproceduren ikke overholdes. Dette bør især omfatte revision af procedurer, der skal forebygge en gentagelse. Oplysningerne fra overvågningen af planen for forebyggelse af større uheld og ledelsens evaluering bør også udgøre et betydeligt bidrag til gennemgangen.

I kvalitets- og miljøledelsessystemer svarer dette til audit.

Gennemgang: Ud over den rutinemæssige overvågning af planen for forebyggelse af større uheld skal virksomheden regelmæssigt gennemgå kontrolproceduren. Resultaterne af disse gennemgange bør anvendes til at afgøre, hvilke forbedringer der skal foretages af de enkelte elementer i kontrolproceduren samt deres gennemførelse.

Procedurene bør regelmæssigt gennemgås for at sikre, at de er aktuelle, og at de følges. Det skal fremgå af den enkelte procedure, hvor tit den skal gennemgås.

Ledelsens evaluering: Virksomhedens øverste ledelse skal med passende mellemrum, normalt en gang årligt, gennemgå virksomhedens samlede sikkerhedsplan og strategi for kontrol af faren for større uheld og de tilhørende aspekter af kontrolproceduren. I denne gennemgang tages højde for tildelingen af ressourcer til gennemførelse af kontrolproceduren og for ændringer i organisationen i betragtning. Ligeledes tages højde for ændringer i teknologi, standarder og lovgivning.

Inspektioner, der foretages af eller på vegne af de kompetente myndigheder, erstatter ikke virksomhedens ansvar for at sikre, at den nødvendige overvågning, gennemgang og evaluering af kontrolproceduren udføres. Resultatet af virksomhedens egen gennemgang skal være tilgængelig for myndighederne.

I kvalitets- og miljøledelsessystemer svarer dette til ledelsens gennemgang.

II. REDEGØRELSE FOR VIRKSOMHEDENS MILJØ

Dette afsnit har en nøje sammenhæng med afsnit IV, hvorfor det kan være hensigtsmæssigt at behandle pkt. IV før pkt. II.

A. Beskrivelse af virksomhedens beliggenhed og omgivelser, samt øvrige oplysninger, som er nødvendige for at bedømme virksomhedens risikomæssige forhold.

Beliggenheden tegnes ind på et eller flere kort i passende målestok, jf. IIC. Der skal tages udgangspunkt i rækkevidden af den værste hændelse, og inden for denne rækkevidde skal man på kortet kunne se alle bygninger, veje, søer, vandløb m.m., se IIC. Kan der være dominoeffekter fra andre virksomheder, skal et sådant uhelds rækkevidde også med.

Adgangs- og flugtveje samt andre veje af betydning for redningsmandskabet skal tillige fremgå af et kort.

Eventuelle oplysninger om planlægning for områder uden for virksomheden kan fås hos kommune og amt.

B. Identificering af anlæg og andre aktiviteter i virksomheden, som kan udgøre en fare for et større uheld.

På et kort over virksomheden markeres anlæg, oplag mv., der kan udgøre en fare for større uheld. Oplysningerne fås fra pkt. IV A.

C. Beskrivelse af de områder, som må påregnes at kunne blive berørt af et større uheld.

Områder inden for uheldenes rækkevidde beskrives mere detaljeret. Konsekvenser for mennesker og miljø inden for som uden for virksomheden skal medtages. Oplysningerne fås fra pkt. IV B.

Rækkevidden af uheldene og eventuelle dominoeffekter fra denne virksomhed tegnes ind på kortet.

III. BESKRIVELSE AF VIRKSOMHEDEN

A. Beskrivelse af de vigtigste aktiviteter og produktioner i de dele af virksomheden, som er vigtige ud fra et sikkerhedsmæssigt synspunkt. Beskrivelse af årsager til risici for større uheld samt de forhold, hvorunder et sådant uheld kan indtræffe, samt en beskrivelse af de planlagte forebyggende foranstaltninger.

Kilder til risiko for større uheld beskrives for hvert enkelt anlæg, det vil sige alle anlæg mv., hvor farlige stoffer forekommer. I denne beskrivelse indgår også forhold, der kan påvirke de ansatte betydeligt. Herefter beskrives hver enkelt installation/anlæg og produktion, der konstateres at udgøre en fare for større uheld, fx oplag, intern transport, læsning og aflæsning, tømning af anlæg/lager, kemiske reaktioner i procesanlæg, håndtering af spild. I beskrivel-

sen skal desuden indgå andre forhold af betydning for sikkerheden, herunder strømforsyning, backup-strøm, vandforsyning, brandslukning, kommunikationssystemer, instrumentluft, overvågningssystemer for detektion af giftige gasser og for brand- og eksplosionsfarlige gasser.

Der oplyses om grundlag for anlægsdesign, herunder normer, standarder, sammenlignelige virksomheder, tidligere uheld mv.

Planlagte forebyggende foranstaltninger beskrives under pkt. IV.

B. Beskrivelse af processer, navnlig driftsbetingelserne.

Hver enkelt proces beskrives ved hjælp af flowdiagram samt rør- og instrumentdiagrammer (P&I diagram).

På flowdiagrammet oplyses om stoffer, koncentrationer og mængder. Delprocesser, som har særlig sikkerhedsmæssig betydning, bør markeres på flowdiagrammet. Beskrivelser af eventuelle kemiske reaktioner hører naturligt hjemme i en forklaring til flowdiagrammet. Det kan være hensigtsmæssigt at hente oplysningerne fra den risikoanalyse, som foretages i henhold til pkt. IV A.

På P&I diagrammerne kan oplyses om parametre som fx volumen, temperatur og tryk. Den tilhørende gennemgang af diagrammerne skal oplyse om designgrundlaget for det anvendte system for styring, regulering og overvågning (SRO-systemer) eventuelt med henvisning til anerkendte standarder. Det skal endvidere fremgå, hvordan adskillelsen mellem processtyring og sikkerhedsstyring er etableret, og hvem der har adgang til at fastsætte, vurdere og ændre i sikkerhedssystemet (set-punkter, system m.m.).

C. Beskrivelse af de farlige stoffer:

1) Mængderne af farlige stoffer herunder:

- **identifikation af de farlige stoffer: kemisk navn, CAS-nummer, navn efter IUPAC-nomenklaturen,**
- **den maksimale mængde af det eller de stoffer, der er til stede, og som kan være til stede,**

2) Fysiske, kemiske og toksikologiske karakteristika samt angivelse af såvel umiddelbare som senere risici for mennesker eller miljø,

3) Fysisk og kemisk opførsel under normale anvendelsesbetingelser og forudseelige uheldsbetingelser.

Mange af oplysningerne kan hentes i sikkerhedsdatablade, der kan vedlægges sikkerhedsdokumentet som bilag. For øvrige oplysninger skal der være litteraturhenvisninger. Det anføres, hvis der ikke er viden på området.

Til de farlige stoffer hører også stoffer, der kan dannes ved utilsigtede kemiske reaktioner eller ved brand.

I beskrivelsen skal indgå

- såvel kortids- som langtidseffekter,

- mulige kilder til påvirkning, herunder om stofferne spredes via luft, grundvand, eksplosiv sky, fireball (BLEVE), blast og om der er akkumulativ effekt, angivelse af brand- og eksplosionsmæssige og korrosive karakteristisk.

Er der tale om mange forskellige farlige stoffer, kan der eventuelt foretages en kvantitativ gruppering i repræsentative kategorier. Den valgte gruppering forklares.

Stoffer, der forekommer i mængder svarende til højst 2 pct. af den anførte tærskelmængde for kolonne 2 virksomheder, tages ikke i betragtning ved beregning af den samlede tilstedeværende mængde, hvis virksomheden kan godtgøre, at de er placeret på en sådan måde, at de ikke kan fremkalde et større uheld andetsteds på virksomhedens område.

IV. IDENTIFIKATION OG ANALYSE AF UHELDSRISICI OG FOREBYGGELSESMIDLER

A. Beskrivelse af de mulige scenarier for større uheld og mulighederne eller betingelserne for, at de kan indtræffe, herunder en oversigt over hændelser, der kan have indflydelse på initiering af disse scenarier, hvad enten årsagerne er interne eller eksterne forhold.

Sikkerhedsdokumentet skal systematisk identificere de farer for større uheld, som virksomheden frembyder.

Til systematisk identifikation af faren for et større uheld foretages en risikoanalyse.

Denne vejlednings bilag 3 oplyser om forskellige metoder til systematisk identifikation af fare.

Ved udarbejdelse af risikoanalyser bør lægges vægt på de kvalitative aspekter, idet det er af afgørende betydning, at farer så vidt muligt altid skal søges undgået.

Uafhængigt af metodevalg skal risikoanalysen tilstrækkeligt klart klarlægge:

- Identifikation af sikkerhedsmæssigt betydende anlæg eller dele heraf
- Udgangshændelser for uheldsforløb
- Identifikation af hver enkelt farekilde og de betingelser, hvorunder større uheld kan forekomme
- Mulige uheldsforløb
- Vurdering af konsekvenserne af mulige større uheld
- Fastlæggelse og vurdering af tilstrækkelige forebyggende foranstaltninger.

I analysen identificeres forhold, der kan føre til uheld. Fx kan fejl i en temperaturstyring føre til forhøjet temperatur, der igen kan medføre en uønsket kemisk reaktion.

Identifikation af farekilder kan med fordel ske i et samarbejde mellem virksomheden og personer med særligt kendskab på området.

For de identificerede forhold, der kan føre til større uheld, udarbejdes der detaljerede uheldsscenarier. Scenarierne skal omfatte omstændigheder, der kan føre til uheld, også hvor der er tale om en sekvens eller kombination af hændelser, der fører til større uheld.

Eksempler på scenarier er:

- Brud på et rør som følge af påkørsel med truck.
- En større lækage i en pumpe på et F-gaslageranlæg, hvor F-gas slipper ud og samler sig under en F-gaslagertank. Gassen antændes og opvarmer tanken, hvilket fører til brud og udslip af kogende gas. Gassen antændes af branden under tanken og danner en ildkugle af brændende gas (Boiling Liquid Expanding Vapour Explosion, BLEVE).

Der udføres også scenarier for de situationer, hvor det "farlige stof" alene kan medvirke i kæden af hændelser, som kan føre til uheld, men ikke direkte har været årsagen.

Desuden beskrives situationer, hvor "ikke farlige stoffer" kan føre til større uheld, som resultat af en række hændelser, fx brand/slukningsvand.

Forklaringer på de nødvendige forebyggende foranstaltninger, der er valgt, beskrives, også hvis der er tale om god industriel praksis, eller foranstaltningerne bygger på oplysninger fra publiceret materiale.

Endvidere skal det fremgå, hvordan faren for større uheld – både inden for og uden for virksomheden – er identificeret, herunder om uheldsdata-baser er konsulteret, og om der er gjort brug af erfaringer fra tidligere uheld.

Risikoanalyse skal naturligvis foretages for alle forhold, der kan tænkes at føre til uheld. Af sikkerhedsdokumentet skal det fremgå, hvilke muligheder for uheld der har indgået i analysen, men som ikke nærmere beskrives som følge af, at uheldet ikke har store konsekvenser. Således skal sikkerhedsdokumentet alene beskrive de uheldsscenarier, der medfører, at der er truffet eller skal træffes forebyggende foranstaltninger.

I tilfælde af flere ens installationer eller dele deraf i virksomheden er det kun nødvendigt at beskrive ét scenario, som der så kan henvises til.

B. Vurdering af omfanget og alvoren af følgerne af de identificerede mulige større uheld, der viser de områder, der vil kunne blive berørt af et uheld på virksomheden.

Der skal foretages en konsekvensvurdering for de større uheld, der er identificeret under pkt. IV A.

Beskrivelsen kan baseres på erfaring og brug af computermodeller.

I sikkerhedsdokumentet beskrives omfanget af hvert af de identificerede uheld, fx et udslips størrelse og koncentration, samt hvor stor en del af området på og

uden for virksomheden det vil berøre. Endvidere beskrives følgerne for mennesker og miljø. Følgerne for miljø kan også være udslip af brandslukningsvand.

Det er meget vigtigt, at konsekvensen beskrives såfremt samtlige sikkerhedsforanstaltninger svigter eller ikke er etableret, da kravet til sikkerhedsforanstaltninger er afhængigt af konsekvensen.

Konsekvensvurderingen anvendes til at fastlægge forholdsregler til at imødegå større uheld, reducere deres virkning, beredskabsplanlægning og virksomhedsplacering i forhold til omgivelserne.

C. Beskrivelse af de tekniske specifikationer og det udstyr, der er installeret med henblik på anlæggenes sikkerhed.

Af sikkerhedsdokumentet skal fremgå valgte nødvendige foranstaltninger mod faren for et større uheld, herunder

- valgte materialer,
- installeret udstyr,
- forebyggende vedligeholdelse og
- instruktioner.

Kvaliteten, omfanget og pålideligheden af de foranstaltninger, der træffes for at undgå større uheld, skal stå i forhold til de konsekvenser, et uheld vil have.

Desuden beskrives de sikkerhedssystemer, der allerede er installeret på anlæggene for at forhindre de beskrevne uheld under A og B. Det vil lette overblikket, hvis det her gentages, hvad der også er planlagt af yderligere forebyggende foranstaltninger, og hvornår disse vil være etableret.

Barrierediagrammer kan anvendes. Disse er en grafisk metode til beskrivelse af de sikkerhedsforanstaltninger, der skal etableres for at afbryde en uheldssekvens. En barriere kan fx være en sprængplade, en flammefælde, en nøddlukkeventil og forebyggende vedligeholdelse.

Bemærk, at risikoen for et større uheld så vidt muligt skal fjernes eller holdes så lav som muligt. I beskrivelsen af hver enkelt omstændighed redegøres der for, om processen er udført på den mindst farlige måde.

V. BESKYTTELSES- OG SIKKERHEDSFORANSTALTNINGER MED HENBLIK PÅ AT BEGRÆNSE FØLGERNE AF ET UHELD

A. Beskrivelse af det udstyr, der er opstillet i forbindelse med anlægget, for at begrænse følgerne af større uheld.

Her er der tale om udstyr til begrænsning, når uheldet er sket. Kriterier for valg af sikkerhedsudstyr eller metode bør indgå. Det tekniske udstyr til begrænsning af større uheld kan være alarmsystemer, brandisolering, brandvægge, sprinkleranlæg, vandgardiner, skumudlægningssystemer, opsamlingsystemer, mobil og stationær brandbekæmpelse, vandressourcer, nødstrømsanlæg, transportveje, flugtveje m.m.

B. Beskrivelse af håndtering af nødsituationer.

Til håndtering af nødsituationer, skal virksomheden udarbejde intern beredskabsplan, evakueringsplaner og øvelsesplaner. Af planerne skal bl.a. fremgå ansvarligt personales uddannelse og træning, information, redningsveje og flugtveje. Alarmsystemerne til varsling af personalet skal være lys-, lyd- og/eller mundtlige signaler.

Planerne skal endvidere give information om, hvordan den enkelte ansatte skal forholde sig under et større uheld eller under tilløb til større uheld.

Den interne beredskabsplan skal tage højde for alle forudsigelige større uheld (brand, eksplosion og udslip).

C. Beskrivelse af de ressourcer, der kan mobiliseres internt og eksternt.

Beskrivelsen kan fx være af vandressourcer, nødforsyningsanlæg, transportveje, flugtveje, specialviden m.m.

2.4. Meddelelse om større uheld

Virksomheden skal straks, når et større uheld er sket, foretage et direkte opkald til alarmcentralen på tlf. 112.

Automatiske brandsikringsanlæg som ABA- og AVS-anlæg kan ikke erstatte opkald på 112 med mindre, at det lokalt er aftalt mellem politiet og redningsberedskabet. Årsagen er, at automatiske brandsikringsanlæg normalt giver direkte opkald til redningsberedskabet, men ikke til politiet, der er den koordinerende myndighed under en indsats.

Virksomheden skal underrette tilsynsmyndighederne og politiet om større uheld eller tilløb hertil, hurtigst muligt efter at de er sket.

Følgende oplysninger skal gives, så snart de foreligger:

- Dato, tidspunkt og sted, herunder virksomhedens navn og adresse.
- Omstændighederne ved uheldet, herunder årsag (fx svigt af sikkerhedsforanstaltninger) og konsekvenser.
- De involverede farlige stoffer.
- Oplysninger til vurdering af uheldets følger for personer i og uden for virksomheden samt følger for miljøet.
- De nødforanstaltninger, der er truffet.
- Oplysning om, hvilke foranstaltninger der påtænkes for at afhjælpe følgerne af uheldet på mellemlangt og langt sigt, samt oplysning om, hvilke foranstaltninger virksomheden vil indføre for at hindre gentagelse af uheldet.

Hvis en nærmere undersøgelse viser, at grundlaget for de afgivne oplysninger har ændret sig, skal oplysningerne ajourføres.

2.5. Reduceret indhold af sikkerhedsdokumentet

Hvis virksomheden kan godtgøre, at nogle af de farlige stoffer, der findes i virksomheden eller dele af virksomheden, ikke er i stand til at forårsage et større uheld, kan virksomheden ansøge om tilladelse til at begrænse oplysningerne i sikkerhedsdokumentet og -rapporten til kun at omfatte de spørgsmål, som er relevante for forebyggelse af uheld med andre farlige stoffer i virksomheden, eller til kun at omfatte stofferne under andre omstændigheder.

Tilladelse vil kunne opnås efter en konkret vurdering, hvis mindst et af følgende kriterier er opfyldt:

- Hvis stofferne er i fast tilstand, så udslip af stof eller energi, som kan medføre fare for et større uheld, ikke kan forekomme under normale eller under usædvanlige forhold, der med rimelighed kan forudses.
- Hvis stofferne er emballeret eller opbevaret på en sådan måde og i sådanne mængder, at det størst mulige udslip i alle tilfælde ikke kan medføre fare for et større uheld.
- Hvis stofferne er i sådanne mængder og i sådanne afstande fra andre farlige stoffer (på eller uden for virksomheden), at de hverken selv udgør fare for et større uheld eller kan forårsage et større uheld med andre farlige stoffer.
- Hvis stoffer, der er defineret som farlige stoffer ifølge deres klassifikation, jf. bilag 1 del 2 i risikobekendtgørelsen, ikke kan udgøre fare for et større uheld, og hvis generiske klassifikation derfor er uhensigtsmæssig.

Ansøgningen sendes til amtsrådet med angivelse af fyldestgørende begrundelser.

Ansøgningen bør indeholde følgende oplysninger:

1. Navn samt fuldstændig adresse på den pågældende virksomhed.
2. Virksomhedens registrerede hovedsæde med den fuldstændige adresse.
3. Navn og stilling på den ansvarlige for virksomheden.
4. En generel beskrivelse af aktiviteterne på virksomheden og særlige oplysninger om anlægget, hvor der ansøges om tilladelse til begrænsning af oplysninger.
5. Virksomhedens nærmeste omgivelser, for så vidt det er relevant for ansøgningen.
6. Beskrivelse af det/de farlige stoffer, for hvilke der søges om tilladelse:
  - a. Fortegnelse over farlige stoffer: Kemisk navn, CAS-nummer, navn i IUPAC-nomenklaturen, klassifikation. Den maksimale mængde farlige stoffer, der forekommer eller kan være til stede.
  - b. Fysiske, kemiske, toksikologiske og økotoksikologiske karakteristika.
  - c. Fysisk og kemisk opførsel under normale anvendelsesforhold og under forudsigelige uheldsbetingelser.
7. Det eller de kriterier, i henhold til hvilke der søges tilladelse.
8. Virksomhedens påvisning af, at kriteriet er opfyldt (for hvert enkelt af de pågældende kriterier).
9. Den begrænsning af oplysninger i sikkerhedsrapporten, hvorom der ansøges.

Tilladelse vil ikke kunne opnås, hvis etablerede sikkerhedsforanstaltninger, som fx sprinklere eller branddøre, er årsagen til, at farlige stoffer ikke er i stand til at forårsage et større uheld.

3. Kolonne 3-virksomheder

Myndighederne er kommunalbestyrelsen (redningsberedskabet), Arbejdstilsynet, miljømyndigheden (amtsrådet), politiet og regionplanmyndigheden (VVM). Amterne er regionplanmyndighed. Dette gælder dog ikke i hovedstadsområdet og på Bornholm, hvor henholdsvis Hovedstadens Udviklingsråd (HUR) og Bornholms Regionsråd er regionplanmyndigheden.

3.1. Pligter

Virksomheden skal i henhold til planloven rette henvendelse til regionplanmyndigheden før enhver etablering eller gennemførelse af ændringer, der kan være til skade for omgivelserne eller miljøet. Dette sker med henblik på, at regionplanmyndigheden skal tage stilling til om den påtænkte etablering eller ændring er VVM-pligtig.

For kolonne 3 virksomheder gælder, at disse obligatorisk er VVM-pligtige ved nyanlæg eller ved ændringer, der kan sidestilles med nyanlæg. For øvrige ændringer på kolonne 3 virksomheder, hvor ændringen kan være til skade for omgivelserne og miljøet, skal regionplanmyndigheden gennemføre en screening med henblik på at afgøre, om ændringen må forventes at kunne påvirke omgivelserne og miljøet væsentligt – og i så fald er VVM-pligtig.

Som eksempler på ændringer, der kan være til skade for miljøet, kan nævnes ændringer, der vil øge risikoen for uheld eller omfanget af mulige konsekvenser i tilfælde af et uheld, eller ændringer, der forudsætter en ændret miljøgodkendelse.

Etableringen af VVM-pligtige anlæg må først påbegyndes, når VVM-proceduren er afsluttet og virksomheden har fået regionplanmyndighedens tilladelse til anlægget efter planlovens VVM-regler eller en miljøgodkendelse i henhold til miljøbeskyttelsesloven.

Virksomheden skal fremsende **anmeldelse** i henhold til bilag 2 i risikobekendtgørelsen. Anmeldelsen fremsendes til kommunalbestyrelsen inden etablering, væsentlig udvidelse eller ændring.

Nye virksomheder skal sammen med anmeldelsen fremsende ansøgning om godkendelse i henhold til miljøbeskyttelsesloven samt beredskabsloven, hvis relevant. Bemærk, at etablering, udvidelse og ændringer ikke må igangsættes før miljømyndighederne har givet tilladelse, jf. miljøbeskyttelsesloven og risikobekendtgørelsen.

Virksomheden skal udarbejde og fremsende **sikkerhedsrapport** i henhold til bilag 4 i risikobekendtgørelsen inden etablering, væsentlig udvidelse eller ændring. Sikkerhedsrapporten m.m. fremsendes til kommunalbestyrelsen. Det anbefales også at fremsende sikkerhedsrapporten til amtet. Omfanget kan reduceres efter tilladelse fra myndighederne, jf. risikobekendtgørelsen, hvis det vurderes, at der ikke kan ske større uheld.

Virksomheden skal gennemføre regelmæssig gennemgang af sikkerhedsrapporten.

Ajourført sikkerhedsrapport fremsendes til kommunalbestyrelsen, når forholdene begrundet det, dog mindst hvert 5. år.

Virksomheden skal udarbejde og fremsende den **interne beredskabsplan** i henhold til bilag 6 i risikobekendtgørelsen inden etablering, væsentlig udvidelse eller ændring.

Den interne beredskabsplan fremsendes til kommunalbestyrelsen. Det anbefales også at fremsende beredskabsplanen til amtet og politiet.

Virksomheden skal regelmæssigt gennemgå og afprøve beredskabsplanen – mindst hvert 3. år. Det skal ske efter aftale med kommunalbestyrelsen, amtsrådet, Arbejdstilsynet samt den lokale politimester.

Virksomheden skal fremsende oplysninger i henhold til risikobekendtgørelsen til brug for kommunalbestyrelsens (redningsberedskabets) og politiets udarbejdelse af eksterne beredskabsplaner.

Ved **ændring af stoffer eller processer** – herunder ophør af sådanne – skal miljømyndigheden straks underrettes.

Kommunalbestyrelsen skal tillige underrettes, såfremt der er tale om brandeller eksplosionsfarlige stoffer, jf. risikobekendtgørelsen.

Ved **større uheld** skal virksomheden straks afgive alarm via tlf. nr. 112. Den interne beredskabsplan iværksættes straks ved større uheld samt ved en ukontrolleret hændelse, der kan føre til et større uheld.

Oplysning i henhold til bilag 7 i risikobekendtgørelsen om uheldet skal snarest muligt efter uheldet fremsendes til tilsynsmyndigheden.

3.2. Anmeldelse

Formålet med anmeldelse er at orientere myndighederne om, at der er eller påtænkes etableret en virksomhed med oplag af farlige stoffer i mængder, der medfører, at virksomheden er omfattet af risikobekendtgørelsen.

Virksomheden skal fremsende anmeldelse til kommunalbestyrelsen indeholdende følgende oplysninger:

1. Virksomhedens navn, adresse, telefonnummer og CVR-nummer, samt entydig identifikation af den produktionsenhed, som anmeldelsen gælder, fx P-nummer.
2. Navn, stilling og telefonnummer på virksomhedens kontaktperson vedrørende risikoforhold.
3. Oplysninger til identifikation af de pågældende farlige stoffer eller kategorier af farlige stoffer på virksomheden. Fx anføres, om der er tale om giftige, brandfarlige eller miljøfarlige stoffer.
4. Mængde (angives i ton) og fysiske tilstand af de farlige stoffer på virksomheden. Fx anføres, om der er tale om fast stof, væske eller gas, og hvordan dette opbevares (container, sække mv.).
5. Aktivitet eller påtænkt aktivitet på virksomheden. Fx anføres, om der er tale om produktion eller lager.
6. Forhold i virksomhedens omgivelser, der har betydning for konsekvensen ved et større uheld (fx beboelse, institutioner, rekreative områder, særligt følsomme naturområder), eller forhold, der kan forårsage eller forværre følgerne af et større uheld (fx andre virksomheder eller håndtering af stoffer og materialer).

3.3. Sikkerhedsrapport

Formål med sikkerhedsrapport

Formålet med virksomhedens sikkerhedsrapport er at beskrive, at virksomheden har sikret et højt beskyttelsesniveau for mennesker og miljø i og uden for virksomheden. Sikkerhedsrapporten skal desuden overbevise myndighederne om, at virksomheden ledes, så dette fungerer i praksis.

Med sikkerhedsrapporten skal virksomheden vise:

- At faren for større uheld, fx udslip af giftige, brandfarlige eller miljøfarlige stoffer er klarlagt
- At der er truffet nødvendige og effektive foranstaltninger til at forebygge og bedst muligt begrænse følgerne af sådanne uheld over for mennesker og miljø, herunder til at kontrollere forholdsreglerne og deres pålidelighed
- At der er en plan for forebyggelse af større uheld samt et sikkerhedsledelsessystem til gennemførelse af planen i overensstemmelse med bilag 4 i risikobekendtgørelsen
- At tilstrækkelig sikkerhed og pålidelighed er en integreret del af konstruktionen, opførelsen, driften og vedligeholdelsen af virksomhedens anlæg, lagre og udstyr, herunder kommunikations- og serviceudstyr, der har betydning for faren for større uheld for virksomheden, og
- At konsekvenserne er begrænsede, hvis uheld alligevel skulle ske
- At der er udarbejdet en intern beredskabsplan, jf. bilag 6 i risikobekendtgørelsen.

Sikkerhedsrapporten skal afspejle farens omfang, dens natur og risikoens størrelse for mennesker og miljø.

Sikkerhedsrapporten skal give de relevante myndigheder

- Sikkerhed for, at virksomhedens sikkerhedsplan fungerer efter hensigten
- Tilstrækkelige oplysninger til at træffe afgørelser, herunder om placering, udformning, indretning og arealanvendelse for nye aktiviteter eller udviklingen omkring bestående virksomheder, og
- Grundlaget for udarbejdelse af en ekstern beredskabsplan.

Virksomhedens sikkerhedsorganisation eller repræsentanter for de ansatte skal inddrages i udarbejdelsen af sikkerhedsrapporten.

Sikkerhedsrapporten er offentligt tilgængelig i den udstrækning, offentlighedsloven ikke begrænser offentligheden. Offentlighedsloven kan bl.a. begrænse udleveringen af oplysninger af hensyn til opretholdelse af sikkerhed, ro og orden, virksomhedens drift og økonomiske forhold. Fortegnelser over art og mængde af virksomhedens farlige stoffer må dog forventes at skulle udleveres til offentligheden på forespørgsel.

Sikkerhedsrapporten godkendes og underskrives af virksomhedens øverste ledelse.

Omfang af sikkerhedsrapport

Rapporten skal give oplysninger, så man kan vurdere sammenhængen mellem faren for større uheld og de foranstaltninger, der er eller vil blive truffet.

En del af de omfattede virksomheder bruger velkendte og enkle processer eller oplag. Især mindre virksomheder har en enkel ledelsesstruktur, som kan beskrives kortfattet, idet kommunikationsvejene er korte og mulighederne for opfølgning direkte.

Det betyder, at disse virksomheder i høj grad kan anvende anerkendte nationale og internationale vejledninger eller standarder som begrundelse for de sikkerhedsmæssige foranstaltninger, der er truffet, hvis virksomhederne samtidigt kan vise, at de har taget hensyn til vejledningernes og standardernes begrænsninger.

Større virksomheder med mange ansatte og komplicerede anlæg har ofte en mere kompliceret ledelsesstruktur. Her vil beskrivelse af kommunikationsvejene mellem personer med væsentlige sikkerhedsmæssige ansvarsområder udgøre en vigtig del af sikkerhedsrapporten. Hvis virksomhedens fremstillingsprocesser er komplicerede, må sikkerhedsrapporten indeholde mere information, fx oplysninger, der forklarer, hvordan virksomheden har valgt at forebygge mod større uheld.

Indholdet og omfanget af de oplysninger, der skal gives i sikkerhedsrapporten afhænger derfor af flere forhold:

- Størrelse og kompleksitet af virksomheden – det er mere omfattende at beskrive et olieraffineri end et gødningslager.
- Risikoen for at forårsage større uheld – et lager med mange forskellige stoffer kræver flere oplysninger om mulige konsekvenser end et oplag af flåskegas (LPG).

- Omfanget af analyse for risikoen for større uheld. Ofte skal der udføres en HAZOP og en detaljeret konsekvensanalyse. Se nærmere vejledningens bilag 3. En HAZOP udføres fx, hvor der er komplekse farer og et betydeligt potentiale for alvorlig personskade, tab af liv eller alvorlig fare for miljøet, og hvis virksomheden udvikler nye processer og aktiviteter, hvor der ikke findes anerkendte standarder.
- Dokumentation for virksomhedens brug af vejledninger fra relevante myndigheder og anerkendte industrielle og internationale standarder for sikre anlæg. Desuden en eftervisning af, at virksomheden har taget højde for disse standarders begrænsninger.

Sikkerhedsrapporter, dele af rapporter eller andre tilsvarende rapporter kan samles til én enkelt sikkerhedsrapport, hvis der hermed undgås unødigt gentagelse af oplysninger og dobbeltarbejde fra virksomhedens eller den kompetente myndigheds side. Det er dog en betingelse, at alle krav til en sikkerhedsrapport er opfyldt.

Indhold af sikkerhedsrapport

Denne vejledning følger systematikken i risikobekendtgørelsens bilag 4, således at de fremhævede overskrifter for de enkelte punkter er identiske med de tilsvarende punkter i bilaget.

Alle dele af sikkerhedsrapporten skal håndteres som styrede dokumenter. Dette indebærer, at der på alle sider/dokumenter skal fremgå versionsstatus og ændringer siden sidste version. Alle dele skal være læselige, skal umiddelbart kunne identificeres, og det skal sikres, at der ikke sker utilsigtet brug af forældede dokumenter.

Det anbefales, at samle dokumentationen med samtlige relevante dokumenter og oplysninger, og inddele i afsnit, der følger bekendtgørelsens bilag 4. Herved opnås, at alle oplysninger er lettilgængelige for virksomhedens medarbejdere og for myndighederne

En sikkerhedsrapport skal som minimum indeholde de nedennævnte punkter I-V, svarende til bilag 4 i risikobekendtgørelsen, og den udarbejdes efter den nedenfor nævnte disposition.

Sikkerhedsrapporten bør indledes med en kort beskrivelse af virksomhedens hovedaktiviteter, produktion og antal ansatte, så man får et simpelt overblik over virksomheden og dens produktion. Endvidere bør virksomheden oplyse adresse og telefonnummer samt navnet på den ansvarlige for udarbejdelsen af sikkerhedsrapporten. Sidstnævnte oplysning bruges af myndighederne, når de kontakter virksomheden.

I. OPLYSNINGER OM VIRKSOMHEDENS SIKKERHEDSLEDELSESSYSTEM OG ORGANISATION MED HENBLIK PÅ FOREBYGGELSE AF STØRRE UHELD.

Virksomhedens sikkerhedsledelsessystem skal omfatte organisationsstruktur, ansvar, praksis, procedurer, processer og ressourcer til fastlæggelse og gennemførelse af planen for forebyggelse af større uheld, jf. risikobekendtgørelsens bilag 4.

Sikkerhedsledelsessystemet bør være en del af virksomhedens samlede ledelsessystem. Dette er ikke mindst vigtigt, når der skal gennemføres detaljerede retningslinjer, som der her er tale om. Hvordan gennemførelsen gribes an, kan og bør være forskelligt fra virksomhed til virksomhed, idet den generelle virksomhedspolitik, det generelle ledelsessystem og den generelle virksomhedskultur, der er passende for medarbejderne og de involverede procesteknologier, skal afspejles.

Sikkerhedsledelsessystemet kan også være integreret i et ledelsessystem, der vedrører andre forhold, som fx medarbejderes sundhed, miljø, kvalitet, osv., fx efter standarderne ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001 eller BS 8800. Et eksisterende ledelsessystem kan udvides til også at omfatte et sikkerhedsledelsessystem. Det vil være virksomhedens ansvar at sikre og påvise, at ledelsessystemet er fuldt udbygget til også at omfatte kontrolforanstaltninger over for større uheld, og at ledelsessystemet opfylder risikobekendtgørelsens krav.

Hvis risikobekendtgørelsens krav til et sikkerhedsledelsessystem indarbejdes i et eksisterende ledelsessystem, udarbejdes en krydsreferencetabel, så risikobekendtgørelsens krav let kan genfindes af virksomheden selv og myndighederne.

Det er vigtigt at holde sig for øje, at et sikkerhedsledelsessystem består af en række procedurer. I det følgende vejledes om, hvad disse procedurer skal omfatte. Det er således ikke konkrete fysiske forhold på virksomheden, der skal beskrives under dette punkt.

Procedurerne skal forefindes skriftligt.

I sikkerhedsledelsessystemet skal følgende nævnte punkter indgå.

A. Organisation og personale:

- **Opgaver og ansvar for det personale, der skal forebygge større uheld på alle niveauer i organisationen.**
- **Fastlæggelse af dette personales uddannelsesbehov og gennemførelse af den nødvendige uddannelse.**
- **Inddragelse af medarbejdere og af personale, der er stillet til rådighed af tredjemand, og som arbejder i virksomheden.**

Sikkerhedsledelsessystemet skal afspejle virksomhedens forpligtelser og sikkerhedskulturen. Det skal ligeledes omfatte de nødvendige ressourcer og de direkte ansvarsområder for personale, der tager del i forebyggelsen af større uheld på alle niveauer i organisationen. Virksomheden skal opstille planer for de færdigheder og evner, som personalet skal være i besiddelse af for at sikre driften.

For alle medarbejdere, der forestår, udfører eller efterprøver arbejde, der påvirker sikkerheden, bør rolle, ansvar, hvem der skal rapporteres til, bemyndigelse og indbyrdes forhold beskrives, især for medarbejdere, der er ansvarlige for:

- Tilvejebringelse af ressourcer, herunder menneskelige ressourcer, til udvikling og gennemførelse af sikkerhedsledelsessystemet

- Foranstaltninger til sikring af, at medarbejdere er opmærksomme på farer og på overholdelse af virksomhedens sikkerhedspolitik
- Identifikation, registrering og opfølgning af afhjælpende foranstaltninger eller forbedringer
- Kontrol af unormale situationer, herunder nødsituationer
- Identifikation af uddannelsesbehov, tilvejebringelse af uddannelse og vurdering af uddannelsens effektivitet
- Koordinering af gennemførelse af systemet og rapportering til den øverste ledelse.

Virksomheden bør sikre, at medarbejdere og, hvor det er relevant, leverandører eller andre, der befinder sig i virksomheden, inddrages i processen med fastlæggelse af sikkerhedsledelsessystemet og dets gennemførelse. Især bør virksomheden sikre, at leverandører/entreprenører modtager de nødvendige oplysninger og uddannelse, så de er opmærksomme på de involverede farer og på at overholde virksomhedens sikkerhedsbestemmelser. Leverandører, der jævnligt kommer på virksomheden, kan tilbydes deltagelse i virksomhedens sikkerhedsuddannelse. Andre leverandører informeres senest ved ankomsten til virksomheden, eventuelt ved udlevering af skriftligt informationsmateriale.

B. Identifikation og vurdering af risiko for større uheld: Fastlæggelse og gennemførelse af procedurer til systematisk identifikation af risici for større uheld i forbindelse med såvel normal som unormal drift, herunder vurdering af sandsynligheden for og de mulige konsekvenser af sådanne uheld.

Virksomheden skal udvikle og gennemføre procedurer til systematisk identifikation og vurdering af farer ved virksomhedens aktiviteter, fx ved de stoffer og materialer, der håndteres eller fremstilles i virksomheden. Der bør også være systematiske procedurer, der fastlægger forholdsregler til forebyggelse af uheld og til begrænsning af følgerne heraf.

Procedurer for identifikation og vurdering af farer skal omfatte alle relevante stadier af et projekt, herunder:

- Mulige farer, der kan identificeres eller opstå ved planlægning, udformning, konstruktion, indkøring og udvikling (projektering og indkøring af et anlæg).
- Almindelige driftsforhold ved processer, farer ved rutinemæssige operationer og i ikke-rutinemæssige situationer, som fx start, vedligeholdelse og midlertidig standsning af driften (almindelig daglig drift).
- Mulige nødsituationer, fx komponentsvigt eller materialesvigt og menneskelige faktorer (unormal drift og uheld).
- Mulige farer i forbindelse med nedlukning, nedlægning og afhændelse.
- Mulige farer, der stammer fra tidligere aktiviteter, eksempelvis forurening af områderne.
- Eksterne naturlige farer, som fx unormale temperaturer, brand, oversvømmelse, kraftig storm, tidevand.
- Eksterne farer ved transport, fx lastning og losning, farer ved aktiviteter i tilgrænsende områder og farer som følge af hærværk og sabotage.

Der bør tages hensyn til erfaringer fra tidligere hændelser og uheld både i og uden for den pågældende organisation, fra driftserfaring med det pågældende anlæg eller lignende anlæg og fra tidligere sikkerhedsinspektioner og kontroller.

C. Driftskontrol: Fastlæggelse og gennemførelse af procedurer og instruktioner for sikker drift, herunder

- **vedligeholdelse af anlæg processer, udstyr samt**
- **sikkerhed i forbindelse med midlertidige driftsstop.**

Procedurerne og instruktionerne bør især omfatte:

- Indkøring
- Normal opstart og nedlukning af driften
- Alle faser under normal drift, herunder afprøvning, vedligeholdelse og inspektion
- Opdagelse af og reaktion på afvigelser fra normale driftsforhold
- Midlertidig eller særlig drift
- Drift under vedligeholdelse
- Nøddrift
- Nedlukning
- Sikre arbejdsmetoder for alle aktiviteter, der er relevante for forebyggelse af større uheld.

Procedurer, betjeningsanvisninger og arbejdsmetoder bør udvikles i samarbejde med de personer, der skal følge dem, og skal udtrykkes på en måde, så de er forståelige for disse. Virksomheden skal sikre, at disse procedurer gennemføres, og sørge for den nødvendige uddannelse.

Procedurer skal være tilgængelige for alle medarbejdere, der direkte eller indirekte er ansvarlige for drift, og, hvor det er hensigtsmæssigt, for andre, der tager del i driften, fx vedligeholdelsespersonale. Procedurerne bør regelmæssigt gennemgås for at sikre, at de er aktuelle, og at de følges.

D. Kontrol af ændringer: Fastlæggelse og gennemførelse af procedurer til planlægning af såvel

- **ændringer i eksisterende anlæg og lagre, som ved**
- **konstruktion af nye anlæg, processer og lagre.**

Virksomheden skal vedtage og gennemføre procedurer for planlægning og kontrol af alle ændringer, der kan påvirke faren for mennesker, anlæg, processer og procesvariabler, materialer, udstyr, procedurer, software, udformning eller ydre omstændigheder. Proceduren skal dække permanente, midlertidige og akut nødvendige driftsændringer og bør tage højde for:

- Definition af, hvad der er ændret.
- Overdragelse af ansvar og bemyndigelse til at igangsætte en ændring.
- Identifikation af og dokumentation for den foreslåede ændring og dens gennemførelse.

- Identifikation og analyse af, hvilken indvirkning den foreslåede ændring har på sikkerheden.
- Dokumentation for og gennemførelse af de sikkerhedsforanstaltninger, der skønnes nødvendige, herunder krav til information og undervisning samt de nødvendige ændringer i driftsprocedurer.
- Definition og gennemførelse af passende procedurer for analyse efter ændringer og afhjælpning af mangler samt efterfølgende overvågning.

Der skal også bruges procedurer for kontrol/styring af ændringer, når nye anlæg, processer og lagre udformes og konstrueres samt for overgang fra projekt til drift.

Et eksempel på kontrol/styring af ændringer af anlæg findes i denne vejlednings bilag 2, hvoraf det også fremgår, hvad der forstås ved ændringer.

E. Beredskabsplanlægning: Gennem systematiske analyser at fastlægge og gennemføre procedurer til

- **identifikation af forudsigelige nødsituationer gennem systematiske analyser**
- **udarbejdelse, afprøvning og revision af beredskabsplaner for at kunne imødegå og reagere korrekt på sådanne nødsituationer, samt**
- **at kunne sørge for specifik uddannelse af personalet i virksomheden og tredjemands ansatte, som jævnligt arbejder på virksomheden.**

Sikkerhedsledelsessystemet skal indeholde de procedurer, der er nødvendige for at sikre, at en tilstrækkelig beredskabsplan udarbejdes, vedtages, gennemføres, gennemgås, afprøves og, hvor det er påkrævet, revideres og ajourføres.

Procedurerne skal sikre, at de nødvendige færdigheder (praktisk erfaring og teoretisk viden) er til rådighed.

Virksomheden udarbejder og opretholder procedurer til at identificere forudsigelige nødsituationer, der kan opstå som følge af virksomhedens aktiviteter.

Procedurerne bør også dække formidlingen af beredskabsplanerne til alle dem, der sandsynligvis kan blive påvirket af en nødsituation.

F. Løbende overvågning af validiteten af sikkerhedsledelsessystemet: Fastlæggelse og gennemførelse af procedurer for

- **løbende evaluering af opfyldelsen af de målsætninger, der er opstillet i sikkerhedsledelsessystemet, samt**
- **krav om ændringer, hvor dette viser sig at være påkrævet.**

Endvidere beskrives procedurer og metoder til undersøgelse af større uheld, eller tilløb til sådanne uheld og forebyggende opfølgning på grundlag af undersøgelsernes resultat, navnlig hvor der er tale om svigt i beskyttelsesforanstaltningerne, samt undersøgelse og opfølgning heraf.

Virksomheden skal udarbejde procedurer for overvågning af sikkerhedsindsatsen i forhold til de fastlagte sikkerhedsmål. Disse procedurer bør omfatte vurdering af:

- Om planer og målsætninger bliver opfyldt
- Om foranstaltninger til kontrol af risiko bliver gennemført før en hændelse eller et uheld indtræffer (aktiv overvågning) og
- Rapportering og undersøgelser af svigt, som har resulteret i hændelser eller uheld (reaktiv overvågning).

Aktiv overvågning bør omfatte forebyggende inspektioner af anlæg, udstyr og instrumentering, der er afgørende for sikkerheden, samt en vurdering af, om uddannelse, betjeningsvejledninger og sikre arbejdsmetoder er overholdt.

En reaktiv overvågning omfatter en rapportering af hændelser og uheld og et undersøgelsessystem, der identificerer de øjeblikkelige årsager og eventuelle bagvedliggende svigt, der førte til hændelsen. Der skal især lægges mærke til tilfælde af svigt i beskyttelsesforanstaltninger, herunder drifts- og ledelsessvigt. Overvågningen bør omfatte undersøgelse, analyse og opfølgning, herunder viderebringelse af oplysninger til de involverede medarbejdere, for at sikre, at de indhøstede erfaringer anvendes i den fremtidige drift.

Virksomheden fastsætter, hvem der har ansvaret for at iværksætte en undersøgelse og indføre afhjælpende foranstaltninger, hvis en del af sikkerhedsledelsessystemet ikke overholdes. Dette bør især omfatte revision af procedurer eller systemer, der skal forebygge en gentagelse. Oplysningerne fra overvågningen af planen for forebyggelse af større uheld og ledelsens evaluering bør også udgøre et betydeligt bidrag til gennemgangen.

I kvalitets- og miljøledelsessystemer svarer dette til audit.

G. Revision og evaluering: Procedure for periodisk gennemgang og vurdering af sikkerhedsledelsessystemets effektivitet og hensigtsmæssighed, herunder dokumentation af ledelsens gennemgang og ajourføring af sikkerhedsledelsessystemet.

I dette afsnit redegøres for:

- Virksomhedens mål og principper for foranstaltninger med hensyn til kontrol med risikoen for større uheld, jf. risikobekendtgørelsens bilag 4.

Begrebene "gennemgang" og "ledelsens evaluering" anvendes her om to forskellige aktiviteter. "Gennemgang" er systemkontrol eller sikkerhedsauditering med det formål at sikre, at sikkerhedsarbejdets organisering, processer og procedurer i praksis gennemføres, som fastlagt i sikkerhedsledelsessystemet. For at sikre objektiv systemkontrol bør denne gennemføres af personer, der er tilstrækkeligt uafhængige af driftsledelsen. Ledelsens evaluering er en mere grundlæggende undersøgelse af, om sikkerhedsledelsessystemet er velegnet til at opfylde virksomhedens planer og målsætninger og kan også udvides til at undersøge, hvorvidt selve planerne og målsætningerne bør ændres.

Gennemgang: Ud over den rutinemæssige overvågning af planen for forebyggelse af større uheld skal virksomheden regelmæssigt gennemgå sikkerhedsledelsessystemet. En gennemgang skal afgøre, om sikkerhedsledelsessystemet er i overensstemmelse med både eksterne krav og virksomhedens krav. Resultaterne af disse gennemgange bør anvendes til at afgøre, hvilke forbedringer der skal foretages af de enkelte elementer i sikkerhedsledelsessystemet samt deres gennemførelse.

Virksomheden bør fastlægge en auditeringsplan, der dækker elementerne A til G, beskrevet ovenfor. Planen gennemgås med passende mellemrum og bør definere:

- De områder og aktiviteter, der skal gennemgås.
- Hvor hyppigt hvert enkelt område skal gennemgås.
- Ansvar for hver enkelt gennemgang.
- De ressourcer og det personale, der skal bruges ved hver enkelt gennemgang, idet der tages højde for behovet for ekspertise, driftsmæssig uafhængighed og teknisk støtte.
- De auditprotokoller, der skal anvendes, fx spørgeskemaer, checklister, interviews, både åbne og strukturerede, målinger og observationer.
- Procedurene for rapportering af konklusionerne af gennemgangen.
- Opfølgningsprocedurene.

Ledelsens evaluering: Virksomhedens øverste ledelse skal med passende mellemrum gennemgå virksomhedens samlede sikkerhedsplan og strategi for kontrol af faren for større uheld og alle aspekter af sikkerhedsledelsessystemet. Denne gennemgang bør også tage højde for tildelingen af ressourcer til gennemførelse af sikkerhedsledelsessystemet og bør tage ændringer i organisationen i betragtning. Der bør ligeledes tages højde for ændringer i teknologi, standarder og lovgivning.

Det understreges, at virksomheden ikke kun har pligt til at etablere procedurer for de pågældende områder, men også har pligt til at gennemføre de nødvendige tiltag. Det er således eksempelvis ikke tilstrækkeligt kun at etablere en procedure for identifikation af risikoen for større uheld. Farerne skal efterfølgende identificeres og vurderes.

Inspektioner, der foretages af eller på vegne af de kompetente myndigheder, erstatter ikke virksomhedens ansvar for at sikre, at den nødvendige overvågning, gennemgang og evaluering af sikkerhedsledelsessystemet udføres. Resultatet af virksomhedens egen gennemgang bør være tilgængelig for myndighederne.

I kvalitets- og miljøledelsessystemer svarer dette til ledelsens gennemgang.

II. REDEGØRELSE FOR VIRKSOMHEDENS MILJØ

Dette afsnit har en nøje sammenhæng med afsnit IV, hvorfor det kan være hensigtsmæssigt at behandle pkt. IV før pkt. II.

A. Beskrivelse af virksomhedens beliggenhed og dens omgivelser, herunder den geografiske beliggenhed, de meteorologiske, geologiske, hydrografiske data og eventuelt dens historie.

Beliggenheden tegnes ind på et eller flere kort i passende målestok. Der skal tages udgangspunkt i rækkevidden af den værste hændelse, og inden for denne rækkevidde skal man på kortet kunne se alle bygninger, veje, søer, vandløb m.m. Kan der være dominoeffekter fra andre virksomheder, skal et sådant uhelds rækkevidde også med.

Adgangs- og flugtveje samt andre veje af betydning for redningsmandskabet skal tillige fremgå af et kort.

Eventuelle oplysninger om planlægning for områder uden for virksomheden kan fås hos kommune og amt.

B. Identificering af anlæg og andre aktiviteter i virksomheden, som kan udgøre en fare for et større uheld.

På et kort over virksomheden markeres anlæg, oplag mv., der kan udgøre en fare for større uheld. Oplysningerne fås fra pkt. IV A.

C. Beskrivelse af de områder, som må påregnes at kunne blive berørt af et større uheld.

Områder inden for uheldenes rækkevidde beskrives mere detaljeret. Konsekvenser for mennesker og miljø inden for som uden for virksomheden skal medtages. Oplysningerne fås fra pkt. IV B.

Rækkevidden af uheldene og eventuelle dominoeffekter tegnes ind på kortet.

III. BESKRIVELSE AF VIRKSOMHEDEN

A. Beskrivelse af de vigtigste aktiviteter og produktioner i de dele af virksomheden, som er vigtige ud fra et sikkerhedsmæssigt synspunkt, af årsager til risici for et større uheld samt af de forhold, hvorunder et sådant uheld kunne indtræffe, tillige med en beskrivelse af de planlagte forebyggende foranstaltninger.

Kilder til risiko for større uheld beskrives for hvert enkelt anlæg, det vil sige anlæg mv., hvor farlige stoffer forekommer. Herunder beskrives forhold, der kan påvirke de ansatte betydeligt. Herefter beskrives hver enkelt installation/anlæg og produktion, der konstateres at udgøre en fare for større uheld, fx oplag, intern transport, læsning og aflæsning, tømning af anlæg/lager, kemiske reaktioner i procesanlæg, håndtering af spild. I beskrivelsen skal desuden indgå andre forhold af betydning for sikkerheden, herunder strømforsyning, backup-strøm, vandforsyning, brandslukning, kommunikationssystemer, instrumentluft, overvågningssystemer for detektion af giftige gasser og for brand- og eksplosionsfarlige gasser.

Der oplyses om grundlag for anlægsdesign, herunder normer, standarder, sammenlignelige virksomheder, tidligere uheld mv.

Planlagte forebyggende foranstaltninger beskrives under pkt.IV.

B. Beskrivelse af processer, navnlig driftsbetingelserne.

Hver enkelt proces beskrives ved hjælp af flowdiagram samt rør- og instrumentdiagrammer (P&I diagram).

På flowdiagrammet oplyses om stoffer, koncentrationer og mængder. Delprocesser, som har særlig sikkerhedsmæssig betydning, bør markeres på flowdiagrammet. Beskrivelser af eventuelle kemiske reaktioner hører naturligt hjemme i en forklaring til flowdiagrammet. Det kan være hensigtsmæssigt at hente oplysningerne fra den risikoanalyse, som foretages i henhold til pkt. IV A.

På P&I diagrammerne kan oplyses om parametre som fx volumen, temperatur og tryk. Den tilhørende gennemgang af diagrammerne skal oplyse om designgrundlaget for det anvendte system for styring, regulering og overvågning (SRO-systemer) eventuelt med henvisning til anerkendte standarder. Det skal endvidere fremgå, hvordan adskillelsen mellem processtyring og sikkerhedsstyring er etableret, og hvem der har adgang til at fastsætte, vurdere og ændre i sikkerhedssystemet (set-punkter, system m.m.).

C. Beskrivelse af de farlige stoffer:

1) Mængderne af farlige stoffer, herunder:

- **Identifikation af de farlige stoffer: Kemisk navn, CAS-nummer, navn efter IUPAC-nomenklaturen**
- **Den maksimale mængde af det eller de stoffer, der er til stede, eller som kan være til stede.**

2) Fysiske, kemiske og toksikologiske karakteristika samt angivelse af såvel umiddelbare som senere risici for mennesker eller miljø.

3) Fysisk og kemisk opførsel under normale anvendelsesbetingelser eller forudseelige ulykkesbetingelser.

Mange af oplysningerne kan hentes i sikkerhedsdatablade, der kan vedlægges sikkerhedsrapporten som bilag. For øvrige oplysninger skal der være litteraturhenvisninger. Det anføres, hvis der ikke er viden på området.

Til de farlige stoffer hører også stoffer, der kan dannes ved utilsigtede kemiske reaktioner eller ved brand.

I beskrivelsen skal indgå

- såvel kortids- som langtidseffekter,
- mulige kilder til påvirkning, herunder om stofferne spredes via luft, grundvand, eksplosiv sky, fireball (BLEVE), blast og om der er akkumulativ effekt,
- angivelse af brand- og eksplosionsmæssige og korrosive karakteristika.

Er der tale om mange forskellige farlige stoffer, kan der eventuelt foretages en kvantitativ gruppering i repræsentative kategorier. Den valgte gruppering forklares.

Stoffer, der forekommer i mængder svarende til højst 2 pct. af den anførte tærskelmængde for kolonne 2 virksomheder, tages ikke i betragtning ved beregning af den samlede tilstedeværende mængde, hvis virksomheden kan godtgøre, at de er placeret på en sådan måde, at de ikke kan fremkalde et større uheld andetsteds på virksomhedens område.

IV. IDENTIFIKATION OG ANALYSE AF UHELDSRISICI OG FOREBYGGELSESMIDLER

A. Detaljeret beskrivelse af de mulige scenarier for større uheld og mulighederne eller betingelserne for, at de kan indtræffe, herunder en oversigt over hændelser, der kan have indflydelse på initiering af disse scenarier, hvad enten årsagerne er interne eller eksterne forhold.

Sikkerhedsrapporten skal systematisk identificere de farer for større uheld, som virksomheden kan frembyde.

Til systematisk identifikation af faren for et større uheld foretages en risikoanalyse.

Denne vejlednings bilag 3 oplyser om forskellige metoder til systematisk identifikation af fare.

Identifikationen skal omfatte alle relevante stadier af et projekt, herunder:

- Mulige farer, der kan identificeres eller opstå ved planlægning, udformning, konstruktion, indkøring og udvikling (projektering og indkøring af et anlæg).
- Almindelige driftsforhold ved processer, farer ved rutinemæssige operationer og i ikke-rutinemæssige situationer, som fx start, vedligeholdelse og midlertidig standsning af driften (almindelig daglig drift).
- Hændelser og mulige nødsituationer, fx hændelser, der skyldes komponentsvigt eller materialesvigt, eksterne hændelser og menneskelige faktorer (unormal drift og uheld). Oplysninger om uheld på egen virksomhed, eventuelle uheld på andre tilsvarende virksomheder og oplysninger om "tæt-på-uheld". Se nærmere i vejledningens 4.
- Farer i forbindelse med nedlukning, nedlægning og afhændelse.
- Mulige farer, der stammer fra tidligere aktiviteter, eksempelvis forurening af områderne.
- Eksterne naturlige farer, som fx unormale temperaturer, brand, oversvømmelse, kraftig storm, tidevand. Endvidere eksterne farer ved transport, fx lastning og losning, farer ved aktiviteter i tilgrænsende områder og farer som følge af hærværk og sabotage.

Der findes både kvalitative og kvantitative metoder til risikoanalyse, der kan give indsigt i de sikkerhedsmæssige forhold på en virksomhed, hvis metoderne bruges med omtanke. Et eksempel er HAZOP, der anbefales som analyse-

metode, da de fleste designfejl her kan blive fundet. Se nærmere vejledningens bilag 3.

Generelt bør der ved udarbejdelsen af risikoanalyser lægges vægt på de kvalitative aspekter, idet det er af afgørende betydning, at farer så vidt muligt altid skal søges undgået.

Uafhængigt af metodevalg skal risikoanalysen tilstrækkeligt klart klarlægge forholdene:

- Identifikation af sikkerhedsmæssigt betydende anlæg eller dele heraf
- Identifikation af hver enkelt farekilde og de betingelser, hvorunder større uheld kan forekomme
- Mulige uheldsforløb
- Vurdering af konsekvenserne af mulige større uheld
- Fastlæggelse og vurdering af tilstrækkelige forebyggende foranstaltninger

I analysen identificeres forhold, der kan føre til uheld. Fx kan fejl i en temperaturstyring føre til forhøjet temperatur, der igen kan medføre en kemisk reaktion.

Identifikation af farekilder kan med fordel ske i et samarbejde mellem virksomheden og personer med særligt kendskab på området. Forsikringssektors vurderinger bør indgå i identifikationen.

For de identificerede forhold, der kan føre til større uheld, udarbejdes der detaljerede uheldsscenerier. Scenerierne skal omfatte omstændigheder, der kan føre til uheld, også hvor der er tale om en sekvens eller kombination af hændelser, der fører til større uheld.

Eksempler på scenarier er:

- Brud på et rør som følge af påkørsel med truck.
- En større lækage i en pumpe på et F-gaslageranlæg, hvor F-gas slipper ud og samler sig under en F-gaslagertank. Gassen antændes og opvarmer tanken, hvilket fører til brud og udslip af kogende gas. Gassen antændes af branden under tanken og danner en ildkugle af brændende gas (Boiling Liquid Expanding Vapour Explosion, BLEVE).

Der udføres også scenarier for de situationer, hvor det "farlige stof" alene kan medvirke i kæden af hændelser, som kan føre til uheld, men ikke direkte har været årsagen.

Desuden beskrives situationer, hvor "ikke farlige stoffer" kan føre til større uheld, som resultat af en række hændelser, fx brand/slukningsvand.

Forklaringer på de nødvendige forebyggende foranstaltninger, der er valgt, beskrives, også hvis der er tale om god industriel praksis, eller foranstaltningerne bygger på oplysninger fra publiceret materiale.

Endvidere skal det fremgå, hvordan faren for større uheld – både inden for og uden for virksomheden – er identificeret, herunder om uheldsdata-baser er konsulteret, og om der er gjort brug af erfaringer fra tidligere uheld.

Risikoanalyse skal naturligvis foretages for alle forhold, der kan tænkes at føre til uheld. Af sikkerhedsrapporten skal det fremgå, hvilke muligheder for uheld, der har indgået i analysen, men som ikke nærmere beskrives som følge af, at uheldet ikke har store konsekvenser. Således skal sikkerhedsrapporten alene beskrive de uheldsscenarioer, der medfører, at der er truffet eller skal træffes forebyggende foranstaltninger.

I tilfælde af flere ens installationer eller dele deraf i virksomheden er det kun nødvendigt at beskrive ét scenario, som der så kan henvises til.

B. Vurdering af omfanget og alvoren af følgerne af de identificerede mulige større uheld, herunder kort, afbildninger eller tilsvarende beskrivelser, der viser de områder, der vil kunne blive berørt af et uheld på virksomheden.

Der skal foretages en konsekvensvurdering for de større uheld, der er identificeret under pkt. IV A.

Beskrivelsen kan baseres på erfaring og brug af computermodeller.

I sikkerhedsrapporten beskrives omfanget for hvert af de identificerede uheld, fx et udslips størrelse og koncentration, samt hvor stor en del af området på og uden for virksomheden, det vil berøre. Endvidere beskrives følgerne for mennesker og miljø. Følgerne for miljø kan også være udslip af brandslukningsvand.

Det er meget vigtigt, at konsekvensen beskrives, såfremt samtlige sikkerhedsforanstaltninger svigter eller ikke er etableret, da kravet til sikkerhedsforanstaltninger er afhængigt, af konsekvensen.

Konsekvensvurderingen anvendes til at fastlægge forholdsregler til at imødegå større uheld og reducere deres virkning. Vurderingen for de enkelte ulykkes-scenarioer skal desuden bruges til information for generel ulykkeskontrol, beredskabsplanlægning og for virksomhedsplacering i forhold til omgivelserne.

C. Beskrivelse af de tekniske specifikationer og det udstyr, der er installeret med henblik på anlæggenes sikkerhed.

Her redegøres for anlæggets konstruktion, sikkerhedsudstyr og styresystemer samt valgte nødvendige foranstaltninger mod faren for et større uheld, herunder

- valgte materialer,
- installeret udstyr,
- forebyggende vedligeholdelse og
- instruktioner.

Kvaliteten, omfanget og pålideligheden af de foranstaltninger, der træffes for at undgå større uheld, skal stå i forhold til de konsekvenser, et uheld vil have.

Desuden beskrives de sikkerhedssystemer, der allerede er installeret på anlæggene for at forhindre de beskrevne uheld under A og B. Det vil lette overblikket, hvis det her gentages, hvad der også er planlagt af yderligere forebyggende foranstaltninger, og hvornår de vil være etableret.

Endvidere redegøres der for forebyggende foranstaltninger, fx det anvendte anlægsdesign, det eksisterende managementsystem og design, der skal hindre fejl ved tekniske hjælpemidler.

Barrierediagrammer kan anvendes. Disse er en grafisk måde til beskrivelse af de sikkerhedsforanstaltninger, der skal etableres for at afbryde en uheldssekvens. En barriere kan fx være en sprængplade, en flammefælde, en nødlukkeventil og forebyggende vedligeholdelse.

Bemærk, at risikoen for et større uheld så vidt muligt skal fjernes eller holdes så lav som muligt. I beskrivelsen af hver enkelt omstændighed redegøres der for, om processen er udført på den mindst farlige måde.

V. BESKYTTELSES- OG SIKKERHEDSFORANSTALTNINGER TIL AT BEGRÆNSE FØLGERNE AF ET UHELD

A. Beskrivelse af det udstyr, der er opstillet i forbindelse med anlægget for at begrænse følgerne af større uheld.

Her er der tale om udstyr til begrænsning, når uheldet er sket. Kriterier for valg af sikkerhedsudstyr eller metode bør indgå. Det tekniske udstyr til begrænsning af større uheld kan være alarmsystemer, brandisolering, brandvægge, sprinkleranlæg, vandgardiner, skumudlægningsystemer, opsamlingsystemer, mobil og stationær brandbekæmpelse, vandressourcer, nødstrømsanlæg, transportveje, flugtveje m.m.

B. Tilrettelæggelse af alarmering og indsats.

Der henvises til afsnit 3.4 om intern beredskabsplan.

C. Beskrivelse af de ressourcer, der kan mobiliseres internt eller eksternt.

Beskrivelsen kan fx være af vandressourcer, nødforsyningsanlæg, transportveje, flugtveje, specialviden m.m.

D. Sammenfatning af de i punkterne A, B og C ovenfor beskrevne forhold, som er nødvendige for at udarbejde den interne beredskabsplan.

Se afsnit 3.4 om intern beredskabsplan.

VI. ET IKKE-TEKNISK RESUMÉ AF SIKKERHEDSRAPPORTEN

Et "ikke-teknisk" resume skal bruges til at give offentligheden et fyldestgørende indtryk af virksomhedens uheldsscenerier og sikkerhedsforanstaltninger imod disse uheld.

Formålet med det "ikke-tekniske" resume er således at give naboer og anden offentlighed mulighed for at orientere sig om sikkerhedsforholdene på virksomheden uden at skulle have en særlig faglig indsigt.

Et "ikke-teknisk" resume skal skrives i et sprog, så den almindelige borger kan forstå problemstillingerne.

Omfanget af et "ikke-teknisk" resume afhænger helt af virksomhedens kompleksitet. Det skal som minimum altid omfatte:

- en beskrivelse af stofferne på virksomheden
- en beskrivelse af de væsentligste uheldsscenerier, herunder specielt konsekvenser udenfor hegnet
- en kort beskrivelse af, hvad sikkerheden mod at disse uheld sker

Virksomhedens sikkerhedsrapport bliver genstand for offentliggørelse pga følgende forpligtelser hos myndighederne:

- Udarbejdelse af eksterne beredskabsplaner, som offentligheden skal høres om
- Politiet har visse forpligtelser til at informere offentligheden i tilfælde af uheld
- Miljømyndigheden skal annoncere, at virksomhedens sikkerhedsrapport er tilgængelig for offentligheden – med de begrænsninger, der følger af Lov om Offentlighed i Forvaltningen.
- Der vil til enhver tid kunne søges aktindsigt med de begrænsninger, der følger af Lov om Offentlighed i Forvaltningen.

At læse og forstå sikkerhedsrapporter kræver oftest stor faglig og teknisk indsigt. Samtidig skal tilgangen være meget systematisk, da der ofte er tale om store og komplekse rapporter. Det er derfor en fordel med et kort resume, som giver de oplysninger, som borgeren ønsker, uden at hele sikkerhedsrapporten bliver udleveret.

3.4. Intern beredskabsplan

Den interne beredskabsplan skal udarbejdes for at kontrollere og begrænse følgerne, både på kort og langt sigt, af et større uheld. Den skal give information om, hvordan den enkelte ansatte skal handle eller forholde sig under et større uheld eller under tilløb til et større uheld. Og den skal specificere, hvilken assistance virksomheden kan yde til det eksterne beredskab.

Den interne beredskabsplan skal tage højde for alle forudsigelige større uheld (brand, eksplosion, udslip), som de er beskrevet i uheldsscenerierne.

Beredskabsplanen skal jævnligt gennemgås og afprøves, og om nødvendigt revideres og ajourføres. Baggrunden for en revision af planen kan være ændringer på virksomheden, ny viden om teknik eller nye erfaringer om indsats i forbindelse med større uheld.

Afprøvning sker ved afholdelse af øvelser, både internt og i samarbejde med det eksterne beredskab (redningsberedskabet og politiet). Større øvelser skal altid afholdes i samarbejde med det eksterne beredskab og mindst hvert 3. år. Øvelserne skal baseres på forudsigelige uheldsscenarioer fra sikkerhedsrapporten og kan også omfatte oprensning og oprydning efter større uheld. Da også den eksterne beredskabsplan skal afprøves hvert 3. år, tager det kommunale redningsberedskab – eventuelt i samarbejde med politiet – initiativ til afholdelse af disse større øvelser.

Øvelsesoplægget kan udarbejdes af såvel virksomheden som myndighederne. Hensigten med at afholde disse fællesøvelser hvert 3. år vil være at få afprøvet såvel den interne som den eksterne beredskabsplan og i den sammenhæng at få kontrolleret, at de to planer kan fungere sammen. Afprøvningen af den eksterne beredskabsplan vil normalt foregå som en stabsøvelse, hvor relevante nøglepersoner deltager, men kan også – såfremt de lokale myndigheder ønsker det – involvere egentlige indsatsstyrker, jf. afsnit 4.3.

En del af samarbejdet med det offentlige beredskab er desuden information til det stedlige sygehus, om hvilke farlige stoffer der frigives eller dannes (brandgasser m.m.) under større uheld.

Den interne beredskabsplan skal være skriftlig og udarbejdes i samarbejde med det eksterne beredskab. Personalet i virksomheden skal høres om den interne beredskabsplan.

Data og oplysninger, der skal indgå i de interne beredskabsplaner:

A. Navn og stilling på de personer, der er bemyndiget til at udløse beredskabsprocedurerne, og på den person, der er ansvarlig for og koordinerer den uheldsbegrænsende indsats på virksomheden.

Organisationsplanen skal indeholde kommandovejene og det interne kommunikationsnetværk under et større uheld.

Den ansvarlige nøgleperson skal have et grundigt kendskab til alle virksomhedens procesanlæg og oplag. I tilfælde af fravær af denne person (fx under ferie eller sygdom) skal den nødvendige viden og beslutningskompetence være til stede på anden vis.

Endvidere skal den nødvendige viden og beslutningskompetence i de enkelte afdelinger også være til stede døgnet rundt, fx i form af rutiner for tilkald.

B. Navn og stilling på den person, der er ansvarlig for forbindelsen med den myndighed, hvorunder den eksterne beredskabsplan hører.

Det vil normalt være samme person, som er ansvarlig for ledelsen af den interne plan, da det er vigtigt at samarbejdet mellem virksomheden og myndighederne er grundigt indøvet og fungerer optimalt under et større uheld.

C. For forudsigelige situationer eller hændelser, som vil kunne spille en vigtig rolle for udløsning af et større uheld: En beskrivelse af, hvilke foranstaltninger der skal træffes for at forebygge de pågældende situationer eller hændelser og begrænse følgerne heraf, herunder en beskrivelse af sikkerhedsudstyret og ressourcer, der er til rådighed.

Foranstaltninger til begrænsning af omfanget af et større uheld er det centrale i beredskabsplanen.

Der kan på forhånd fastlægges nøje foranstaltninger mod forudsigelige uheld. Det er derfor vigtigt, at beskrive de mulige typer af skadevirkninger for mennesker og miljø, der kan tages højde for.

For hver type uheld beskrives detaljeret, hvordan der skal ske kontrol og begrænsning, herunder hvilket teknisk udstyr der skal anvendes og tilgængelighed og funktion af ressourcer. Fx kan der om ressourcer nævnes muligheden for at hente vandressourcer mere end ét sted, muligheden for nødstrøm, muligheden for nødressourcer for trykluft, stationer for måling af vindforhold og koncentrationerne af gifte og eksplosionsfarlige stoffer.

Endvidere skal personalets rolle og ansvar under de forskellige typer uheld være klarlagt, herunder hvem der gør hvad, og hvordan den interne kommunikation opretholdes.

D. Foranstaltninger til begrænsning af risikoen for personer på virksomheden, herunder alarmsystemer, og oplysning om, hvordan personer på virksomheden skal forholde sig i tilfælde af alarm.

En beskrivelse af detekteringssystemer for tilløb til uheld, og personalets og andre personers nødvendige handlinger i forhold til bestemte alarmgrænser. Det kan være igangsætning af intern alarmering, nedlukning, opretholdelse af visse funktioner (fx kølevand), brug af åndedrætsværn, beskyttelsesdragt m.m., søgning mod bestemte samlingssteder, flugt/evakuering, optælling af personer.

Alarmsystemerne til varsling af personalet skal være lys-, lyd- og/eller mundtlige signaler.

Den skriftlige instruks til personale og andre skal være så præcis og kort som muligt.

E. Besøgende skal orienteres om sikkerhedsforhold.

F. Foranstaltninger til hurtig anmeldelse af uheld til den myndighed, der er ansvarlig for at udløse den eksterne beredskabsplan, angivelse af, hvilke oplysninger den første anmeldelse bør indeholde, og foranstaltninger til formidling af mere detaljerede oplysninger, efterhånden som de foreligger.

En beskrivelse af, hvornår og hvordan det eksterne beredskab skal alarmeres og af, hvilken information det eksterne beredskab skal have før udrykning, samt

under og efter indsatsen. Desuden beskrives informationernes form og rækkefølge, hvem der skal have denne information, og hvem der skal give den.

G. Foranstaltninger til uddannelse af medarbejderne i de opgaver, de forventes at udføre, og om nødvendigt koordinering heraf med redningsberedskabet uden for virksomheden.

Træning og instruktion af personalet/operatørerne på anlæggene og oplagene og øvrigt personale. Instruktion af fremmede håndværkere (tilladelse til varmt arbejde, fx svejsning mv.) og fremmede chauffører (trafikregulering, af- og pålæsning, ophold i området) og information til gæster.

Hvor det er relevant, skal træning/instruktion og afholdelse af øvelser ske i samarbejde med det eksterne beredskab.

H. Aftaler om at yde bistand med uheldsbegrænsende foranstaltninger uden for virksomheden.

Fx bistand i form af særligt teknisk udstyr eller specialistviden.

3.5. Meddelelse om større uheld

Virksomheden skal straks, når et større uheld er sket, foretage et direkte opkald til alarmcentralen på tlf. 112.

Automatiske brandsikringsanlæg som ABA- og AVS-anlæg kan ikke erstatte opkald på 112 med mindre, at det lokalt er aftalt mellem politiet og redningsberedskabet. Årsagen er, at automatiske brandsikringsanlæg normalt giver direkte opkald til redningsberedskabet, men ikke til politiet, der er den koordinerende myndighed under en indsats.

Virksomheden skal underrette tilsynsmyndighederne og politiet om større uheld eller tilløb hertil, hurtigst muligt efter at de er sket.

Efter et større uheld, er virksomheden forpligtet til hurtigst muligt og på den mest hensigtsmæssige måde at underrette kommunalbestyrelsen, amtsrådet, politiet og Arbejdstilsynet herom (de lokale miljømyndigheder underretter herefter Miljøstyrelsen).

I. TILSYNSMYNDIGHEDERNE INFORMERES STRAKS OM:

- A. Dato, tidspunkt og sted, herunder virksomhedens navn og adresse.
- B. Omstændighederne ved uheldet, herunder årsag og konsekvenser.
- C. De involverede farlige stoffer.
- D. Oplysninger til vurdering af uheldets følger for personer i og uden for virksomheden samt følger for miljøet.
- E. De truffne nødforanstaltninger.

II. TILSYNSMYNDIGHEDERNE INFORMERES HURTIGST MULIGT OM, HVILKE FORANSTALTNINGER DER PÅTÆNKES:

- A. Til at afhjælpe følgerne af uheldet på mellemlangt og langt sigt
- B. Til at undgå gentagelse af et sådant uheld.

III. VIRKSOMHEDEN AJOURFØRER DE AFGIVNE OPLYSNINGER, HVIS EN NÆRMERE UNDERSØGELSE PÅVISER ANDRE FORHOLD, SOM ÆNDRER DE GIVNE OPLYSNINGER ELLER DE KONKLUSIONER, DER ER DRAGET PÅ GRUNDLAG AF DEM.

Større uheld, der opfylder de kriterier, der er anført i vejledningens bilag 4, skal anmeldes til EU-Kommissionen – denne anmeldelse foretages af Miljøstyrelsen via MARS. Virksomheden skal imidlertid levere de nødvendige oplysninger til anmeldelsen.

3.6. Reduceret indhold af sikkerhedsrapporten

Hvis virksomheden kan godtgøre, at nogle af de farlige stoffer, der findes i virksomheden eller dele af virksomheden, ikke er i stand til at forårsage et større uheld, kan virksomheden ansøge om tilladelse til at begrænse oplysningerne i sikkerhedsdokumentet og -rapporten til kun at omfatte de spørgsmål, som er relevante for forebyggelse af uheld med andre farlige stoffer i virksomheden, eller til kun at omfatte stofferne under andre omstændigheder.

Tilladelse vil kunne opnås efter en konkret vurdering, hvis mindst et af følgende kriterier er opfyldt:

- Hvis stofferne er i fast tilstand, så udslip af stof eller energi, som kan medføre fare for et større uheld, ikke kan forekomme under normale eller under usædvanlige forhold, der med rimelighed kan forudses.
- Hvis stofferne er emballeret eller opbevaret på en sådan måde og i sådanne mængder, at det størst mulige udslip i alle tilfælde ikke kan medføre fare for et større uheld.
- Hvis stofferne er i sådanne mængder og i sådanne afstande fra andre farlige stoffer (på eller uden for virksomheden), at de hverken selv udgør fare for et større uheld eller kan forårsage et større uheld med andre farlige stoffer.
- Hvis stoffer, der er defineret som farlige stoffer ifølge deres klassifikation, jf. bilag 1 del 2 i risikobekendtgørelsen, ikke kan udgøre fare for et større uheld, og hvis generiske klassifikation derfor er uhensigtsmæssig.

Ansøgningen sendes til amtsrådet med angivelse af fyldestgørende begrundelser.

Ansøgningen bør indeholde følgende oplysninger:

1. Navn samt fuldstændig adresse på den pågældende virksomhed.
2. Virksomhedens registrerede hovedsæde med den fuldstændige adresse.
3. Navn og stilling på den ansvarlige for virksomheden.

4. En generel beskrivelse af aktiviteterne på virksomheden og særlige oplysninger om anlægget, hvor der ansøges om tilladelse til begrænsning af oplysninger.
5. Virksomhedens nærmeste omgivelser, for så vidt det er relevant for ansøgningen.
6. Beskrivelse af det/de farlige stoffer, for hvilke der søges om tilladelse:
  - a. Fortegnelse over farlige stoffer: Kemisk navn, CAS-nummer, navn i IUPAC-nomenklaturen, klassifikation. Den maksimale mængde farlige stoffer, der forekommer eller kan være til stede.
  - b. Fysiske, kemiske, toksikologiske og økotoxikologiske karakteristika.
  - c. Fysisk og kemisk opførsel under normale anvendelsesforhold og under forudsigelige uheldsbetingelser.
7. Det eller de kriterier, i henhold til hvilke der søges tilladelse.
8. Virksomhedens påvisning af, at kriteriet er opfyldt (for hvert enkelt af de pågældende kriterier).
9. Den begrænsning af oplysninger i sikkerhedsrapporten, hvorom der ansøges.

Tilladelse vil ikke kunne opnås, hvis etablerede sikkerhedsforanstaltninger, som fx sprinklere eller branddøre, er årsagen til, at farlige stoffer ikke er i stand til at forårsage et større uheld.

4. Myndighedernes opgaver

Administrationen af regler om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer varetages i et samarbejde mellem de relevante myndigheder, der er Plan-myndighed, miljømyndighed, kommunalbestyrelse (redningsberedskab) og Arbejdstilsynet – hertil kommer et samarbejde med politiet. Andre relevante myndigheder kan fx være den lokale embedslæge, i tilfælde af, at der i den enkelte sag vil være behov for at inddrage yderligere specialviden. Hver myndighed udøver de beføjelser, der følger af de relevante love. I de afgørelser, myndighederne træffer, henvises der til love, der danner grundlag for afgørelsen, ligesom der gives klagevejledning i overensstemmelse med den pågældende lovgivning. Der forudsættes et udstrakt samarbejde mellem myndighederne.

Miljømyndigheden er den koordinerende myndighed. Dette indebærer, at virksomheden fremsender anmeldelser mv. til kommunalbestyrelsen. Hvis amtet er miljømyndighed videresender kommunalbestyrelsen materialet til amtet som videresender det til de øvrige myndigheder og den lokale politimester. Tilsvarende sørger miljømyndigheden for en samlet fremsendelse til virksomheden af myndighedernes afgørelser. Dette gælder både for kolonne 2-virksomheder og kolonne 3-virksomheder.

I praksis vil det ofte være således, at en mulig hændelse på en virksomhed vil kunne berøre flere myndigheders arbejdsområde. Dette kan indebære, at alle de berørte myndigheder fastsætter hver deres vilkår til virksomheden, efter en koordinering. Der vil være situationer, hvor de vilkår der fastsættes af en myn-

dighed, fx af redningsberedskabet, også vil være dækkende for de hensyn, der skal varetages af de øvrige myndigheder, hvorfor afgørelser fra disse kan bestå i en oplysning om tilslutning af fastsatte vilkår. Dette indebærer, at en senere vilkårsændring kan berøre de øvrige myndigheders afgørelse om tilslutning.

I det følgende beskrives de enkelte myndigheders opgaver i relation til Risikobekendtgørelsen, samt øvrige relevante love og bekendtgørelser.

4.1. Planmyndighederne

Regionplanmyndigheden og den kommunale planmyndighed skal i forbindelse med den regionale og kommunale planlægningen tage stilling til virksomhedernes placering i forhold til den eksisterende, faktiske anvendelse af naboarealer, allerede planlagte anvendelser og muligheden for gennem region-, kommune- og lokalplanlægningen at hindre senere konflikter i at opstå. Sigtet er at opnå, at virksomheden også på længere sigt vil have en hensigtsmæssig placering.

Det er planmyndighedernes opgave at sikre sig, at planlægningen og beslutningen om en virksomheds lokalisering baserer sig på et tilstrækkeligt oplyst grundlag, hvilket naturligt må ske i et tæt samarbejde mellem plan-, miljø- og beredskabsmyndighederne.

Alle virksomheder opført på risikobekendtgørelsens kolonne 2 og 3 er som minimum omfattet af planlovens VVM-bestemmelser om screening og må derfor ikke påbegyndes før regionplanmyndigheden konkret har taget stilling til om det pågældende projekt er VVM-pligtigt.

For kolonne 3 virksomheder gælder, at disse obligatorisk er VVM-pligtige ved nyanlæg eller ved ændringer der kan sidestilles med nyanlæg. For øvrige ændringer på kolonne 3 virksomheder, hvor ændringen kan være til skade for omgivelserne og miljøet, skal regionplanmyndigheden gennemføre en screening med henblik på at afgøre om ændringen må forventes at kunne påvirke omgivelserne og miljøet væsentligt – og i så fald er VVM-pligtig.

Det vil typisk være tilfældet, hvis der af hensyn til risikoforholdene skal fastlægges restriktioner på arealanvendelsen udenfor virksomhedens eget område – såkaldte sikkerhedzoner. Andre forhold vil også kunne medføre en så væsentlig påvirkning af omgivelserne, at etableringen eller ændringen bliver VVM-pligtig – eksempelvis en overskridelse af gældende vejledende støjregler, emissionsregler for luftforurening. Det vil også kunne være tilfældet, hvis etableringen eller ændringen nødvendiggør en ændring af kommuneplanen.

For kolonne 2 virksomheder skal regionplanmyndigheden såvel ved nyanlæg som ved ændringer, der kan være til skade for omgivelserne og miljøet, gennemføre en screening med henblik på at afgøre om projektet er VVM-pligt.

I tilfælde af, at virksomheden er VVM-pligtig, bør regionplanmyndigheden i forbindelse med VVM-vurderingen og det tilhørende regionplantillæg foretage de nødvendige planlægningsmæssige overvejelser for at få fastlagt de nød-

vendige rammer og begrænsninger for den fremtidige kommunale planlægning. Dette sker med henblik på så vidt det er muligt at undgå umiddelbare og fremtidige konflikter i forhold til naboarealernes såvel eksisterende som fremtidige anvendelse.

Det er ofte kun i forbindelse med VVM-proceduren og den risikovurdering, der er knyttet hertil, at viden om virksomhedens særlige risikoforhold klarlægges i et sådant omfang, at planmyndigheden kan tage stilling til om virksomheden bedst lader sig placere i det åbne land.

En placering i det åbne land kan afhængigt af de konkrete forhold enten ske ved at udlægge et erhvervsområde udelukkende for den pågældende virksomhed eller ved at placere virksomheden i landzonen, på grundlag af en landzonelokalplan eller blot ved landzonetilladelse.

En placering udenfor eksisterende erhvervsområder kan være hensigtsmæssig, hvis der må knyttets særligt omfangsrige og meget anvendelsesbegrænsende sikkerhedszoner til virksomheden, således at en frilæggelse af sikkerhedszonen indenfor et erhvervsområde vil være planlægningsmæssigt uacceptabelt. Et eksempel herpå er forbud mod boliger og anden permanent ophold indenfor sikkerhedszonen i forbindelse med fyrværkerivirksomhed.

VVM-vurderingen vil, som en integreret del af regionplanlægningen, give regionplanmyndigheden mulighed for samtidig med arealudlæg til virksomheden at fastlægge den nødvendige friholdelse af omliggende landzonearealer for bebyggelse. Regionplanretningslinier med et sådant indhold vil være bindende for den fremtidige kommunale planlægning og administration af landzonen. Retningslinierne vil således kunne forhindre ny bebyggelse og en evt. overgang til byzone og dermed byudvikling indenfor virksomhedens sikkerhedszoner. Kommunalbestyrelsen vil først efter afsluttet VVM-vurdering kunne meddele den nødvendige landzonetilladelse.

I forbindelse med eksisterende risikovirksomheder og i det omfang det er muligt bør planmyndighederne ved kommende revisioner af gældende planer sikre, at der opretholdes en passende afstand mellem de pågældende virksomheder og følsomme arealanvendelser som fx boliger.

Som supplement til planlovens regler om VVM gælder i henhold til risikobekendtgørelsen en særlig pligt til agtpågivenhed i forbindelse med planlægning og arealudnyttelse omkring risikovirksomheder. Planmyndigheden skal således foretage høring af miljømyndigheden og redningsberedskabet ved planlægning omkring risikovirksomheder. Tilsvarende skal miljømyndigheden, redningsberedskabet eller Arbejdstilsynet underrette planmyndigheden, hvis de bliver opmærksomme på forhold, af betydning for vurdering af virksomhedens risikomæssige forhold.

Formålene med risikobekendtgørelsens regler om planlægning ved og omkring risikovirksomheder er, at forhindre at udviklingen omkring risikovirksomheder ændres på u hensigtsmæssig måde, ved at planlægningen understøtter bestræbelserne på, at opretholde (og ofte helst) forøge afstanden mellem risikovirksomheder og følsom arealanvendelse.

